

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/102/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1624200213
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Nina Dubovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1624200213.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Niny Dubovskej a členiek senátu Mgr. Adely Unčovskej a JUDr. Mariany Harvancovej, v spore žalobkýň: 1/ maloletá A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, C., zastúpená žalobkyňou 2/ - zákonnou zástupkyňou, 2/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, C., obe žalobkyne 1/ a 2/ právne zast. JUDr. Ľubomír Vanek, advokát so sídlom Potočná 169/85, Skalica, IČO: 42 293 529, proti žalovanej: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zast. JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Palárikova 15, Bratislava, IČO: 42 174 856, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobkýň a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 21.05.2025, č.k. 31Cos/1/2024-118, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom prisudzujúcom výroku I., ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v napadnutom prisudzujúcom výroku III., ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyňi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom zamietajúcom výroku II., ktorým bola vo zvyšku žaloba žalobkyne 1/ zamietnutá, m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšnej zamietajúcej časti sa výrok II. p o t v r d z u j e.

III. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom zamietajúcom výroku IV., ktorým bola vo zvyšku žaloba žalobkyne 2/ zamietnutá, m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšnej zamietajúcej časti sa výrok IV. p o t v r d z u j e.

IV. Žalobkyne 1/ a 2/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), vo zvyšku žalobu žalobkyne 1/ zamietol (výrok II.), uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.), vo zvyšku žalobu žalobkyne 2/ zamietol (výrok IV.) a priznal žalobkyňiam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % (výrok V.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 16, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), ust. § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke (ďalej len „zákon o cestnej premávke“) a ust. § 4 ods. 1, 2 a 4, § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“) a vecne s poukazom na ust. § 11 Občianskeho zákonníka, ktoré priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy a ktoré stanovuje znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv) a s poukazom na ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je nemajetkovou ujmom taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti, a to tak ujmom materiálnou ako aj imateriálnou/nemajetkovú (ktorá vzniká v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv porušením právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére, pričom jej obsah nie je právnym poriadkom vymedzený, nie je možné ju presne vyjadriť v peniazoch, keď peňažná čiastka ako satisfakcia nenahrádza vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale ju určitým spôsobom len zmiernuje a jej zmyslom je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby) tým, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, pričom právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Skonštatoval, že smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie, v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka a protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život fyzickej osoby. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) v rámci rozhodovacej praxe uplatňuje jednotný názor, podľa ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a že konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu (do práva na súkromie a rodinný život) a je potrebné prihliadnúť nielen na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je potrebné poznať väzby žalobcu k osobe, ktorá následkom takéhoto protiprávneho konania zahynula a závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu (takýmto činom dôjde k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov). Súd prvej inštancie uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Pri dopravnej nehode dovodujú poškodení alebo pozostalí po obeti dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práva na súkromie a práva na rodinný život, teda ide o zásah do osobnostných práv, ktorý umožňuje domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zdôraznil, že ochrana súkromia, vrátane ochrany rodinného života, je garantovaná Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) a aktívna legitímácia v prípade neoprávneného zásahu je daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, keďže právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj ust. § 11 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, na strane žalobcov ide o rodinných príslušníkov zomrelej D. F., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len ako „D. F.“ alebo aj „poškodená“) - jej maloletú dcéru (žalobkyňa 1/) a matku (žalobkyňa 2/), ktoré osoby je potrebné považovať za osoby blízke zomr. D. F. a ujmu, ktorú utrpela, dôvodne pociťovali ako vlastnú ujmu. O citovej ujme a blízkom vzťahu maloletej žalovanej 1/ k svojej matke nemôžu byť žiadne pochybnosti, táto bola do smrti matky v jej starostlivosti a zo žiadnych vykonaných dôkazov nevyplynuli iné skutočnosti, ktoré by túto jednoznačnú skutočnosť spochybňovali, súd prvej inštancie mal rovnako za preukázané, že žalobkyňa 2/ ako matka zomr. D. F. mala s dcérou nielen formálne príbuzenské, ale intenzívne citové väzby, keď z výsluchu žalobkyne 2/ súd prvej inštancie zistil, že mala s dcérou dobrý vzťah, nemohli byť bez seba, že zomr. D. F. bývala s partnerom a deťmi samostatne, ale stále si s matkou (žalobkyňou 2/) volali, navštevovali sa a boli v kontakte; žalobkyňa 2/ sa počas výsluchu niekoľkokrát rozplakala,

znášala ho ťažko a výsluch maloletej žalobkyne 1/ súd prvej inštancie nevykonala, keďže tento by mal jednoznačne na ňu veľmi negatívny citový vplyv. Súd prvej inštancie nemal pocit, že by žalobkyňa 2/ plač predstierala, jej výpoveď bola veľmi dôveryhodná, konzistentne vypovedala, že ich vzťah s dcérou bol skutočne veľmi dobrý, neboli medzi nimi ani nejaké konflikty, sú súdržní ako rodina a držali za jeden povraz. Súd prvej inštancie mal taktiež za preukázané skutočnosti uvádzané v jej výpovedi, že jej dcéra veľmi chýba a mala z jej smrti traumy a psychické problémy (lekársky záznam zo dňa 08.09.2023 (č.l. 99) o jej psychiatrickom vyšetrení, v ktorom jej psychiater diagnostikoval predĺženú úzkostne depresívnu reakciu, pričom zo správy vyplýva, že táto diagnóza bola spôsobená smrťou jej dcéry pri dopravnej nehode). Žalobkyňa 2/ už v trestnom konaní dňa 30.06.2023 rovnako vypovedala, že od času smrti jej dcéry sú s manželom v opatere psychiatrov a psychológov, pretože to bola pre nich traumatizujúca skutočnosť. Navyše jej usmrtená dcéra sa starala o svoju maloletú dcéru, bola na rodičovskej dovolenke a aktuálne bola tehotná v 5. mesiaci tehotenstva. V čase nehody mala zomr. D. F. (dcéra žalobkyne 2/ a matka žalobkyne 1/) iba 29 r. Súd prvej inštancie mal jednoznačne za preukázané, že úzke osobné a citové väzby dosahovali medzi žalobkyňami 1/ a 2/ a zomr. D. F. takú intenzitu, že ich prerušenie jej usmrtením vyhodnotil ako neoprávnený zásah do práva na ochranu rodinného života, keď porušením práva na život D. F. prišlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobkyň 1/ a 2/ ako dcéry a matky zomr. D. F.. Súd prvej inštancie považoval za nesporné, že v dôsledku tohto zásahu boli rodinné väzby zomr. D. F. a žalobkyň 1/ a 2/ ako jej najbližších príbuzných definitívne ukončené bez možnosti obnovenia, ktorý zásah bol s ohľadom na závažnosť jeho dôsledkov (smrť matky a dcéry žalobkyň) spôsobilý vyvolať ujmu na právach chránených ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka u každej zo žalobkyň. Súd prvej inštancie mal preto s ohľadom na existenciu kvalifikovaného vzťahu žalobkyň a zomr. D. F. za preukázanú a nepochybnú vecnú aktívnu legitímáciu žalobkyň; žalovaný vo veci nenavrhol žiadne dokazovanie, neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali zistené skutočnosti o vzťahu žalobkyň so zomr. D. F. a jeho tvrdenie v záverečnej reči o nepreukázaní výnimočnosti ich vzťahu vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodné. Súd prvej inštancie mal ďalej jednoznačne za preukázané, že dopravnú nehodu, ktorá priamo zapríčinila smrť zomr. D. F. zapríčinil výlučne A. C., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len „A. C.“), spoluvina inej osoby ako A. C. na usmrtení poškodenej D. F. nebola tvrdená a ani preukázaná, tým, že dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. G. H., EČV: I. po štátnej ceste II/503 v smere jazdy Kostolište Jakubov, pričom sa dostatočne nevenoval vedeniu vozidla, čím porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z., v dôsledku čoho v km 71,2 prešiel vozidlom čiastočne do protismeru, kde sa bočne stretol s protiúdcim vozidlom zn. VW Golf, EČV: I., následkom čoho sa obidve vozidlá dostali do šmyku a stali sa neovládateľné, následkom čoho vozidlo Škoda Octavia skončilo v priekope mimo vozovky a vozidlo VW Golf v dôsledku šmyku prešlo do protismeru, kde sa stretlo s oproti idúcim vozidlom zn. Mazda 3, EČV: I., a následkom zrážky zostalo vozidlo VW Golf prevrátené na streche mimo vozovky a vozidlo Mazda 3 zostalo na vozovke, a vo vozidlách došlo k zraneniu osôb, a to vo vozidle VW Golf utrpela poškodená D. F. zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste nehody podľahla (ďalej len ako „dopravná nehoda“); žiadna spoluvina u poškodenej Adriany (pozn. odvolacieho súdu: súd prvej inštancie nesprávne uvádza „D.“) F. nebola zistená, táto cestovala ako spolujazdkyňa, pričom zo žiadnych dôkazov nevyplývalo, že by v čase nehody nebola pripútaná. Zo záverov Znaleckého posudku č. 21/2023 znalca J. K. L. z odboru cestná doprava zo dňa 26.04.2023 (ďalej len „Znalecký posudok č. 21/2023“) mal súd prvej inštancie jednoznačne za preukázané, že vodič vozidla VW Golf, v ktorom sedela poškodená D. F., nemohol z technického hľadiska stretu vozidla VW s vozidlom Škoda zabrániť a vodič vozidla VW taktiež nemohol zabrániť k následnému stretu s vozidlom Mazda. V trestnom konaní boli vykonané aj znalecké dokazovania znalcami z odboru Zdravotníctva a farmácie, odvetvia súdne lekárstvo (M. I. D. N., O. a I. E. F., O.), ktorí vo svojom spoločnom Znaleckom posudku č. 17/2022, 39/2022 (ďalej len „Znalecký posudok č. 17/2022“) jednoznačne konštatovali, že smrti poškodenej D. F. vzhľadom na zranenia utrpené pri dopravnej nehode nebolo možné zabrániť ani napriek poskytnutiu zdravotnej starostlivosti a všetky jej poranenia boli v súvislosti s dopravnou nehodou. Zo záverov Znaleckého posudku č. 21/2023 mal súd prvej inštancie za preukázané, že znalec konštatoval, že technika jazdy vozidla Škoda Octavia (t.j. vinníka dopravnej nehody A. C.) nebola z technického hľadiska správna, jeho vozidlo prešlo počas jazdy v priamom úseku vozovky do protismeru, kde došlo k stretu vozidla Škoda s protiúdcim vozidlom VW a znalec uzatvoril, že príčinou dopravnej nehody bola z technického hľadiska nesprávna technika jazdy vodiča Škoda v dôsledku nesprávneho spôsobu jazdy - nesprávne smerového vedenia vozidla Škoda prešlo vozidlo do protismeru a súčasne konštatoval, že iba vodič motorového vozidla Škoda mohol z technického hľadiska nehode zabrániť v prípade správnej techniky jazdy. Vo vzťahu k povinnosti poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd prvej inštancie uviedol, že povinnosť ju poskytnúť je prioritne subjektívne spätá s tým, kto

sa neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život dopustil a že neoprávneného zásahu sa dopúšťa vodič motorového vozidla, ktorý porušením pravidiel cestnej premávky zaviniť smrteľnú dopravnú nehodu. Hoci vinník dopravnej nehody A. C. pred nadobudnutím právoplatnosti vydaného trestného rozkazu č.k. 1T/63/20023-64 zo dňa 05.10.2023 Okresným súdom Malacky (ďalej len „Trestný rozkaz“), ktorým bol A. C. uznaný za vinného z prečinu usmrtenia poškodenej D. F., dňa XX.XX.XXXX zomrel a trestné stíhanie muselo byť zastavené, táto skutočnosť nebráni uplatneniu nemajetkovej ujmy žalobkyniam, keďže vinník dopravnej nehody mal u žalovaného v čase dopravnej nehody uzatvorenú poisťovňu na motorové vozidlo ŠKODA Octavia, EČV: I. (ďalej len „poistené motorové vozidlo“), ktorým bola spôsobená škoda, čo bolo v konaní nesporné a z trestného spisu aj preukázané a toto poistenie trvalo. Skonštatoval, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej vodičom A. C. poisteným motorovým vozidlom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyň 1/ a 2/ tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú neodstrániteľné a neopraviteľné; smrťou matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ stratili tieto sociálne, morálne ako aj citové puto vytvorené medzi nimi a následky nie je možné odstrániť iba tým, že vinník pri svojom výsluchu pred vyšetrovateľom uviedol, že mu je to ľúto (v prípade neoprávneného zásahu ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie) a žiadna morálna satisfakcia by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie ich ujmy. Súd prvej inštancie mal za preukázanú pasívnu legitimitáciu žalovaného ako poisťovne, v ktorej bolo na poistené motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody uzatvorené v čase dopravnej nehody povinné zmluvné poistenie. V tejto otázke poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-22/12, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) sp. zn. ÚS 666/2016, uznesenie NS SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, uznesenie ÚS SR zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 a rozhodnutie NS SR publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 s právnou vetou, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Poškodený si môže právo na náhradu škody (ktorou sa rozumie aj nemajetková ujma) uplatniť buď u osoby, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (prevádzkovateľ a vodič) alebo priamo u poisťovateľa škodcu (§ 15 zákona č. 381/2001 Z.z.) alebo u škodcu a jeho poisťovateľa súčasne. Poškodený si tak môže uplatniť právo na náhradu škody priamo u poisťovateľa škodcu, pričom má dôkaznú povinnosť o tom, že za škodu zodpovedá škodca, ktorý je poistený u žalovaného poisťovateľa (právny základ pre plnenie poisťovateľa) a musí poisťovateľovi preukázať výšku škody. Žalobkyňa 1/ sa v konaní domáhala nemajetkovej ujmy 100.000 eur a žalobkyňa 2/ vo výške 50.000 eur. Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka poukázal súd prvej inštancie na to, že pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon zakotvuje taxatívne dve kritéria (i) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do intenzity i trvania, tým vyššia by mala byť poskytnutá čiastka peňažného zadosťučinenia) a (ii) okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, napríklad, či a aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu neoprávneného zásahu vyúsťujúceho do vzniku ujmy, pričom, uvedené kritérium okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, predstavuje široko stanovenú možnosť skúmania vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe ako aj k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. K výške uplatneného nároku žalobkyňami 1/ a 2/ súd prvej inštancie uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá právna úprava v prípade, pokiaľ by sa nezдалo postačujúce zadosťučinenie a doplnil, že usmrtenie matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ bezpochyby možno považovať za jeden z najväčších zásahov do súkromia fyzickej osoby, ktorý zásah vyvoláva ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú, preto morálna satisfakcia (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nie je postačujúca a žalobkyne 1/ a 2/ majú podľa ust. § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zopakoval, že obe kritériá vo vzájomnej súvislosti poskytujú súdu v rámci voľnej úvahy možnosť pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia v súlade s princípom spravodlivosti a proporcionality prihliadnúť na všetky skutočnosti, výsledkom ktorých bol vznik ujmy a že je nevyhnutné zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani odškodniť nedá a maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia,

ktorá musí byť zrejماً zo žalobného návrhu (rozsudok NS SR z 30.10.2012, sp. zn. 4 Cdo 139/2011). Uviedol aj to, že hoci je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru (bez ohľadu na zavinenie), otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu je pre stanovenie výšky relutárnej satisfakcie podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zásadným spôsobom spoluurčujúca, pri hodnotení ktorého zavinenia je potrebné hrubú neobanlivosť alebo dokonca sériu takýchto hrubých neobanlivosť pôvodcu neoprávneného zásahu hodnotiť podstatne prísnejšie, čo by sa malo prejavíť vo výške ustanovenej relutárnej satisfakcie a potreba finančnej satisfakcie by mala narastať v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 02.10.2013 sp zn. 9Co 330/2012). Konajúci súd poukázal na to, že aj keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská, uplatnenie voľnej úvahy sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole a že nemožno priznávať neprímerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou SR mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať (rozhodnutie NS SR zo dňa 27.04.2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005). Súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprímeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; NS SR v rozhodnutí zo dňa 31.07.2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012 poukázal na nález ÚS SR zo dňa 06.12.2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a rozsudok ESLP zo dňa 17.05.2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike). V prejednávanej veci protiprávnym zásahom vinníka A. C. do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život došlo usmrtením D. F. k spôsobeniu ujmy žalobkyniam, ktorú inou formou náhrady resp. morálnym zadosťučinením nemožno zmierniť. Súd prvej inštancie preskúmal aktuálnu súdnu prax v obdobných prípadoch uplatnenej nemajetkovej ujmy (nález ÚS SR zo dňa 05.12.2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017) a čo sa týka nemajetkovej ujmy (i) v prípade usmrtenia rodiča maloletých detí, zistil, že sa priznávajú sumy vyššie ako pri plnoletých deťoch, a to prevažne od 20.000 eur do 36.000 eur (Okresný súd Námestovo rozsudkom č.k. 5C/3/2023 zo dňa 31.10.2023 priznal maloletým žalobcom za smrť otca sumu každému po 25.000 eur, pričom rozsudok bol potvrdený odvolacím súdom; Krajský súd v Košiciach rozsudkom č.k. 5Co/135/2024 zo dňa 09.01.2025, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola deťom za smrť matky (žalobcom 4/ a 5/) priznaná suma každému po 25.000 eur; Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 16Co/17/2024 zo dňa 27.02.2025 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola za smrť otca pri dopravnej nehode maloletým deťom (žalobcom 2/ a 3/) priznaná suma nemajetkovej ujmy až vo výške 32.000 eur; Mestský súd Bratislava IV rozsudkom č.k. 16C/67/2023 zo dňa 18.02.2025 uložil žalovanej poisťovni zaplatiť za smrť matky spôsobenej pri dopravnej nehode, ktorá sedela ako spolujazdec v motorovom vozidle, maloletej dcére sumu 7.500 eur, pričom z odôvodnenia vyplýva, že za primeranú považoval sumu 15.000 eur, z ktorej bola už suma 7.500 eur uhradená maloletej a zohľadnil spoluvinu matky v rozsahu 20 %, teda súd vychádzal zo sumy nemajetkovej ujmy za smrť matky pre jej maloletú dcéru vo výške 20.000 eur); (ii) v prípade usmrtenia dieťaťa rodičom, aktuálne sa priznávajú nemajetkové ujmy prevažne vo výške 15.000 eur (Krajský súd v Košiciach rozsudkom č.k. 5Co/135/2024 zo dňa 09.01.2025 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola matke priznaná suma 15.000 eur za smrť dcéry pri dopravnej nehode; rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 26C/9/2017 zo dňa 05.04.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/133/2022 zo dňa 31.10.2023 bola pozostalým rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 15.000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode; rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Co/19/2021 zo dňa 25.10.2022, bolo potvrdené prvoinštančné rozhodnutie, ktorým súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ (žalovaný 1/ poisťovňa a žalovaný 2/ vodič) na zaplatenie 15.000 eur matke za smrť jediného syna; Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 7Co/130/2020 zo dňa 29.09.2021, zmenil rozsudok prvej inštancie tak, že žalovaným 1/ a 2/ (vinníkovi a poisťovni) uložil povinnosť zaplatiť sumu po 16.500 eur rodičom po zosnulom synovi pri dopravnej nehode; rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 8CoCsp/25/2020 zo dňa 29.06.2021, bolo potvrdené prvoinštančné rozhodnutie, ktorým bol žalovaný - poisťovňa - zaviazaný na zaplatenie nemajetkovej ujmy 15.000 eur každému z rodičov usmrteného; Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 3Co/188/2019 zo dňa 25.03.2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým priznal matke nemajetkovú ujmu 25.000 eur za smrť dcéry). Pri úvahe o primeranosti výšky priznanej náhrady z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy zohľadnil súd prvej inštancie stupňa najmä to, že žalobkyňa 1/ náhle, v jedinom okamihu stratila matku a žalobkyňa 2/ svoju dcéru, ktorá mala v čase smrti iba 29 rokov a žalobkyňa 1/ mala iba 10 rokov, teda žalobkyňa 1/ v útlom veku stratila najbližšieho človeka, a to svoju matku. Vzhľadom na nízky detský vek žalobkyne 1/, je jednoznačne veľkou ľudskou tragédiou, že prišla

v takomto veku o matku - o človeka, ktorý ju mohol vychovávať, predávať jej neskôr svoje skúsenosti a byť jej oporou aj v dospelosti. Zásah bol pre ňu o to závažnejší, že jej vlastný otec sa o ňu viac menej nezaujímal (aktuálne je už taktiež po smrti) a napokon po smrti svojej matky skončila v opatere svojich starých rodičov žalobkyne 2/ a jej manžela. Z dokazovania navyše vyplynulo, že žalobkyňa 2/ sa osobne stará okrem žalobkyne 1/ aj o zdravotne postihnutú dcéru. Zdôraznil, že poškodená matka a dcéra žalobkýň bola v čase jej usmrtenia na rodičovskej dovolenke a bola tehotná, o to viac je celá udalosť tragická. Mimoriadnosť zásahu je daná podľa súdu prvej inštancie už samotným usmrtením, súd prvej inštancie preto považoval za vierohodný bez potreby ďalšieho dokazovania opis vnútorného prežívania skutku žalobkýň 1/ a 2/, ich smútok podľa názoru súdu prvej inštancie vyplýva zo všeobecnej ľudskej skúsenosti, keď každá priemerná osoba na mieste žalobkýň 1/ a 2/ by bola vystavená nesmiernemu utrpeniu. Výsluch žalobkyne 2/ len dosvedčil skutočnosť, že náhlou smrťou dcéry a maloletá žalobkyňa 1/ náhlou stratou matky utrpeli nesmiernu psychickú bolesť, žalobkyňa 2/ navštevovala psychologičku a počas súdneho pojednávania bola veľmi rozrušená a plakala. Súd prvej inštancie po dôkladnom zvážení všetkých skutočností ako aj výšky nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch, priznal maloletej dcére poškodenej - žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu vo výške 25.000 eur (z prieskumu priznávaných výšok nemajetkovej ujmy mal za preukázané obdobné aktuálne ukončené súdne konania, v ktorých bola priznaná nemajetková ujma maloletým deťom presahujúca sumu 20.000 eur a je podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že iný zásah bude pri plnoletom a samostatnom potomkovi zosnulého s vlastnou rodinou ako pri maloletom dieťati odkázanom na matku, pri ktorom súdy priznávajú omnoho vyššie nemajetkové ujmy ako pri dospelých deťoch) a matke zosnulej - žalobkyni 2/ nemajetkovú ujmu vo výške 15.000 eur (ktorá zodpovedá aj obdobným prípadom uvádzaným zo súdnej praxe, navyše žalobkyňa 2/ sa aktuálne okrem svojej zdravotne postihnutej dcéry stará aj o maloletú žalobkyňu 1/). Uviedol, že rozhodnutia odvolacích súdov, na ktoré poukazoval zástupca žalovaného vo svojom vyjadrení k žalobe boli konania staršie ako 5 rokov, pričom je zrejmé, že k usmrteniam poškodených osôb došlo ešte omnoho skôr a nie je možné ich aplikovať aj vzhľadom na infláciu peňažných prostriedkov a teda stratu hodnoty peňazí, zvyšovanie spotrebných cien tovarov a súčasné zvyšovanie minimálnej mzdy ako aj priemernej mzdy, a preto súd prvej inštancie predovšetkým prihliadol na čo najaktuálnejšie rozhodnutia súdnej praxe. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyniam 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu aj keď mali vo veci v zásade úspech len čiastočný, s poukazom na to, že išlo o konanie, v ktorom výška plnenia závisela od úvahy súdu, kedy nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku.

3. Proti rozhodnutiu (podľa obsahu odvolania v časti voči zamietajúcim výrokom II. a IV.), podali žalobkyne v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyne žiadali napadnutý rozsudok zmeniť a ich nárokom v celom rozsahu vyhovieť alebo napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie. Uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie považujú čiastočne za nezrozumiteľný a neodôvodnený, nakoľko sa podľa ich názoru súd prvej inštancie nevysporiadal dostatočne s argumentáciou žalobkýň a nezohľadnil všetky špecifické okolnosti, na ktoré žalobkyne poukazovali a ktoré majú vplyv na výšku nároku uplatneného žalobkyňami v danom súdnom konaní. Poukázali na to, že v konaní nebolo sporné, že pri dopravnej nehode zomrela najbližšia osoba žalobkýň (matka a dcéra), čím bolo nenávratne a neprípustné zasiahnuté do práv žalobkýň najmä do práva na súkromie a rodinný život. Príčiny vzniku dopravnej nehody boli preukázané listinnými dôkazmi vykonanými súdom prvej inštancie v priebehu dokazovania, najmä Znaleckým posudkom č. 17/2022, poistené motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody bolo v čase dopravnej nehody poistené u žalovaného, čím je v tomto prípade založená jeho pasívna vecná legitímácia. Súhlasili s konštatovaním, že žiadna suma priznaná súdom žalobkyniam nie je náhradou za život najbližšieho rodinného príslušníka, ale slúži len na určité zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, avšak mali za to, že súd prvej inštancie sa pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy nedostatočne vysporiadal s následkami konania škodcu - vinníka dopravenej nehody, preto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nie je v súlade s požiadavkou na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Stotožnili sa s tým, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje podľa svojho uváženia súd, avšak jej výška musí byť primeraná, pričom súd musí pri aplikácii svojej úvahy prihliadnuť na viaceré kritériá ako závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch)

a okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Žalobkyne vytýkali súdu prvej inštancie, že sa dostatočne nevysporiadal s ich argumentáciou a nezohľadnil osobitosti daného prípadu pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Vinník dopravnej nehody zomrel v priebehu trestného konania po vydaní Trestného rozkazu dňa 05.10.2023, pričom v trestnom konaní voči žalobkyniam neprejavil žiadnu ľútosť a nekontaktoval ich, napriek tomu, že z trestného spisu musel mať informácie o pozostalých, ktorý nezaujem zo strany vinníka dopravnej nehody prehliabil prežitú traumu žalobkýň zo straty milovanej osoby. Porušením práva na život poškodenej došlo k nedovolenému zásahu do práva na súkromie milujúcej dcéry a matky, keďže tento zásah úplne bráni žalobkyniam naplno naplňať ich citové potreby, najmä vo vzťahu k maloletej žalobkyni 1/ zdôraznili, že v čase dopravnej nehody, keď nenávratne prišla o svoju matku, mala len 10 r., teda bola vo veku, kedy k matke vzhládala ako ku svojmu vzoru, matka zabezpečovala svojej dcére stabilitu rodinného života, bezpečnosť, ochranu, emocionálnu podporu a pomáhala jej rozvíjať potrebné zručnosti a kompetencie, ktoré skutočnosti boli nesporné a vyplynuli z vykonaného dokazovania. Žalobkyne v konaní prízvukovali, že v dôsledku smrti matky sa jej maloletá dcéra musela presťahovať k svojim starým rodičom do Skalice, musela zmeniť školu, sociálne prostredie, na ktoré bola privyknutá, prišla o kamarátov, resp. sa úplne obmedzil v dôsledku presťahovania sa kontakt s nimi, s ktorými skutočnosťami sa musela maloletá vypořadať vo veľmi nízkom veku a po strate milujúcej matky. Maloletá žalobkyňa 1/ prišla smrťou matky aj o kontakt so svojou mladšou sestrou, keď po smrti matky si maloletú osvojili jej starí rodičia, nakoľko biologický otec o ňu neprejavoval žiadny záujem a zároveň nebolo možné osvojiť si maloletú zo strany partnera jej matky, ktorý by podľa jeho slov nezvládol starostlivosť o maloletú žalobkyňu 1/ a súčasne aj jej sestru, ktorej je biologickým otcom. V dôsledku uvedeného bolo pretrhnuté súrodenecké puto po smrti matky detí, čo zostalo nepovšimnuté zo strany súdu prvej inštancie a nezohľadnené pri zamýšľaní sa nad adekvátnou výškou náhrady nemajetkovej ujmy v nadväznosti na rozsah a intenzitu neoprávneného zásahu do života maloletej. Starí rodičia sa síce snažia zachovať súrodenecké puto, ako bolo preukázané aj tvrdeniami žalobkyne 2/ častejšími návštevami, avšak uvedené nemôže nahradiť každodenný osobný kontakt medzi sestrami. Zdôraznili, že tento stav objektívne nemohla maloletá ovplyvniť. Žalobkyňa 2/ vo svojej výpovedi poukazovala na veľmi dobrý vzťah sestier a z jej výpovede možno usúdiť, že ich blízkosť a kontakt im pomáhali aspoň čiastočne prekonať stratu milovanej matky (výpoveď žalobkyne 2/). Doplnili, že nepochybne nie je možné objektivizovať alebo merať „bolesť“ dcéry po náhlej strate jej matky, avšak je možné a v tomto prípade aj nevyhnutné, aby súd posúdil dôkladne všetky rozhodné okolnosti, ktoré majú vplyv na ťažšie emocionálne prežívanie pozostalých, v danom prípade najmä maloletej dcéry (žalobkyne 1/). V konaní bolo nesporné, že matka maloletej žalobkyne 1/, ktorá zomrela pri dopravnej nehode, čakala dieťa, bola v piatom mesiaci tehotenstva, o čom samozrejme maloletá žalobkyňa 1/ mala vedomosť (v čase dopravnej nehody bola na ceste do tehotenskej poradne) a prišla tak nielen o matku, ale aj o svojho ďalšieho súrodencu a o možnosť rozvíjať ďalší súrodenecky vzťah, ktorá podstatná okolnosť rovnako nebola súdom prvej inštancie hodnotená a zohľadnená pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, a to aj napriek tomu, že strata nenarodeného bračeka je nepochybne obrovským zásahom do osobnostných práv a uvedenú skutočnosť treba považovať za právne relevantnú pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na zistený skutkový stav a okolnosti prípadu možno podľa žalobkýň prijať záver, že maloletá žalobkyňa 1/ bola smrťou matky pripravená aj o vytvorenie „náhradnej rodiny“ so vzťahmi, ktoré by po citovej stránke naplňali potreby dospelujúcej osoby. Zopakovali, že biologický otec maloletej o maloletú žalobkyňu 1/ nikdy nejvil záujem (toho času už je mŕtvy), po smrti matky si partner jej matky neosvojil maloletú žalobkyňu (aktuálne sa stará len o sestru maloletej, ktorej je biologickým otcom) a žalobkyňa 2/ so svojim manželom si síce maloletú osvojili, avšak s ohľadom na potrebu naplňania emocionálnych potrieb maloletej sa táto forma starostlivosti javí ako nedostatočná s ohľadom na vyšší vek osvojiteľov, z ktorých jeden už je v dôchodkovom veku. Uvedené skutočnosti boli súdu prvej inštancie známe z vykonaného dokazovania a bol na ne zo strany žalobkýň upozorňovaný. Zdôraznili, že pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je rozhodujúca závažnosť vznikutej nemajetkovej ujmy vo svojom najširšom kontexte, čomu zodpovedá povinnosť súdu prihliadať nielen na bezprostredné následky zásahu do osobnostných práv, ale aj na tie sekundárne, prejavujúce sa v širšom časovom horizonte, vo vzťahu k čomu napadnutý rozsudok postráda zrozumiteľné a uspokojivé odôvodnenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nie je zrejmé, ako a či vôbec zohľadnil všetky následky dopravnej nehody, ktoré mali vplyv na ďalší život pozostalých po zomrelej D. F., preto sa javí rozhodnutie súdu prvej inštancie v súvislosti s výškou náhrady ako nepreskúmateľné a neodôvodnené a nepostačuje len odkaz na iné súdne rozhodnutia vo veci náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré síce môžu slúžiť ako určité vodítko, ale len v takých prípadoch, ktoré sú zhodné, alebo podobné aj v špecifických okolnostiach daného prípadu, čo v tomto prípade s poukazom

na súdom označené rozhodnutia, konštatovať nemožno. Obdobnú situáciu a nevysporiadanie sa s podstatnými skutočnosťami a argumentáciou žalobkyní v konaní možno podľa žalobkyní konštatovať aj pri rozhodovaní súdu prvej inštancie o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne 2/, ktorá bola matkou zomrelej D. F.. Súd prvej inštancie skonštatoval nadštandardný vzťah žalobkyne 2/ s jej dcérou, avšak nedostatočne hodnotil zásah dopravnej nehody a ujmu a ťažkosti s tým spojené v živote žalobkyne 2/, ktoré nesprávne skutkové závery nevedli k zrozumiteľnému a odôvodnenému záveru súdu prvej inštancie o opodstatnenosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Poukázali na to, že z vykonaného dokazovania vyplynul nesporný záver, že aj napriek tomu, že žalobkyňa 2/ so svojou dcérou nežila v jednej domácnosti, boli v dennodennom kontakte a mali nadštandardný vzťah, že žalobkyňa 2/ po smrti dcéry nevedela normálne fungovať, v dôsledku čoho musela vyhľadať odbornú pomoc psychiatra, dodnes užíva antidepresíva a v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu trpí nespavosťou a má stavy úzkosti. Právne relevantnou skutočnosťou, ktorá súdom prvej inštancie nebola posudzovaná, bolo aj osvojenie si maloletej žalobkyne 1/ a s tým spojená zodpovednosť za výchovu a výživu maloletej, k čomu došlo v priamej príčinnej súvislosti so smrťou matky maloletej, keď osvojením prevzala žalobkyňa 2/ na seba zodpovednosť za výchovu vnučky, čo s ohľadom na jej vek nie je jednoduchá úloha (manžel žalobkyne 2/ je v dôchodkovom veku, avšak vzhľadom na povinnosti spojené s výchovou a výživou maloletej žalobkyne 1/ je zamestnaný, aby zvýšil príjem domácnosti). Žalobkyňa 2/ navyše uviedla súdu prvej inštancie, že už v čase osvojenia maloletej žalobkyne 1/ sa starala o svoju ťažko zdravotne postihnutú dcéru, pričom vo vyššom veku jej pribudla ďalšia zodpovednosť v priamej príčinnej súvislosti so smrťou matky maloletej, čo sa negatívne odráža na jej psychickom stave. Na zdravotnom stave žalobkyne 2/ a jej emocionálnom prežívaní sa tak podpísala nielen dopravná nehoda a smrť jej dcéry (vo forme šoku, bolesti, výčitiek, emocionálneho strádania, depresie), ale aj prevzatie zodpovednosti za výchovu vnučky, čo sú právne relevantné skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené súdom prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne 2/. V neposlednom rade mali žalobkyne za to, že mala byť súdom prvej inštancie zohľadnená aj výška odškodnenia pri iných zásahoch do práv jednotlivca, ktorá je v porovnaní so stratou blízkej osoby (matky a dcéry) oveľa nižšia, keď žalobkyne poukazovali na 60.000 eur priznaných nálezom ÚS SR zo dňa 04.12.2014, sp. zn. I. ÚS 397/2014 za nevymenovanie sťažovateľa do funkcie generálneho prokurátora SR, alebo na takmer 100.000 eur priznaných rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26.06.2013, sp. zn. 2Co/259/2012 za difamačný článok o sudcovi, ktoré zásahy podľa žalobkyní nedosahujú intenzitu zásahu do práv žalobkyní na súkromie a rodinný život v tomto prípade, pričom súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za stratu matky a dcéry v sume 25.000 eur a 15.000 eur sa javí ako neadekvátne s ohľadom na intenzitu zásahu a ďalšie opísané okolnosti. Súd prvej inštancie nedal žalobkyniam v rozsudku odpoveď na to, či a ako zohľadnil výšku nemajetkovej ujmy pri iných zásahoch do osobnostných práv, najmä tých, ktoré sú svojou intenzitou neporovnateľne nižšie ako v tomto prípade. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom aj to, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti, pričom v tomto prípade sa s ohľadom na všetky preukázané okolnosti javí priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyniam ako neadekvátne a nespravodlivá. Žalobkyne poukázali na zákonný limit poistného plnenia v zmysle § 7 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vo výške niekoľko miliónov eur, pričom požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje iba minimálne percento zo stanoveného limitu, preto nepovažujú uplatnený nárok žalobkyní za neprimeraný. Súd prvej inštancie podľa žalobkyní pochybil, keď odôvodnenie toho, prečo neakceptoval uvedenú argumentáciu nahradil len odkazom na vybrané súdne rozhodnutia, v ktorých síce súdy priznávali totožné alebo obdobné sumy náhrady nemajetkovej ujmy ako v tomto prípade, avšak skutkové okolnosti v súdom označených prípadoch neboli totožné ako v tomto prípade a ak aj žalobkyne v priebehu konania poukazovali na judikatúru vyšších súdov vo veci náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku straty blízkej osoby pri dopravnej nehode, z ktorých vyplývali výrazne vyššie sumy priznávanej nemajetkovej ujmy (rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 117/2017 zo dňa 18.10.2018, sp. zn. 8 Cdo/124/2017 zo dňa 18.07.2019, sp. zn. 7 Cdo/170/2016 zo dňa 30.01.2018, ktorými NS SR odmietol dovolania žalovaných, ktorí namietali výšku priznanej nemajetkovej ujmy v rozmedzí od 40.000 - 170.000 eur), ktoré závery NS SR spred 6 - 7 rokmi nemožno považovať za prekonané. Argumentovali aj tým, že v nadväznosti na vývoj finančnej situácie, infláciu a ďalšie rozhodné okolnosti, bolo dôvodné zo strany žalobkyní sa domnievať, že úvahy súdu o výške nemajetkovej ujmy budú minimálne vo vyššie uvedených intenciách. Zhrnuli, že závery súdu prvej inštancie nepredstavujú komplexné vyhodnotenie a zdôvodnenie zákonných a judikatúrou vymedzených kritérií posudzovania náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých obetí dopravných nehôd, že odôvodnenie neobsahuje presvedčivé zdôvodnenie naplnenia požiadavky primeranosti a proporčionalnej náhrady strádania žalobkyní, súd prvej inštancie nezohľadnil žalobkyniami vytykané okolnosti (napr. stratu súrodeneckého kontaktu žalobkyne 1/, stratu resp. zmenu

bydliska, školy, sociálneho prostredia a s tým spojenú stratu spolužiakov, kamarátov, zdravotné ťažkosti žalobkyne 2/, osvojenie žalobkyne 1/ a s tým spojená zodpovednosť za výchovu a ďalšie finančné zaťaženie).

4. K odvolaniu žalobkýň sa vyjadril žalovaný v podaní zo dňa 17.06.2025, v ktorom nesúhlasil so závermi žalobkýň, ktoré v odvolaní neuvádzajú žiadne nové argumenty, ku ktorým by sa žalovaný v rámci celého konania už nevyjadril. Žalovaný dostatočne venoval pozornosť osobitostiam procesného útoku žalobkýň v konaní vo svojich písomných podaniach a ústnych prednesoch pred súdom prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní, na ktoré v celom rozsahu odkazuje. Uviedol, že žalobcovia neuvádzajú žiadne relevantné argumenty na podporu zvýšenia náhrady nemajetkovej ujmy resp. priznania náhrady v sumách uplatnených v žalobe a zdôraznil, že uplatnený nárok sa rieši v sporovom konaní, v ktorom nie je postačujúce tvrdiť a preukázať, že neoprávnený zásah nastal, nie je možné prijať automaticky záver o dôvodnosti podanej žaloby z titulu rodinných väzieb a žalovaný bol naďalej presvedčený, že konajúci súd bez akýchkoľvek výhrad akceptoval vyjadrenia a ničím nepotvrdené tvrdenia žalobkyň a priznal náhradu nemajetkovej ujmy v neprimerane vysokej čiastke vymykajúcej sa zaužívaným sumám náhrad nemajetkovej ujmy, ktoré priznávajú sudy SR. Žalovaný skonštatoval, že v sporoch súvisiacich s nemajetkovou ujmom tzv. sekundárnych obetí sa prijíma záver v prospech pasívnej legitímácie poisťovní, nie však ako jediného pasívne legitimovaného subjektu, čo nemôže mať za následok popretie iných čiastkových otázok a posúdenie rozhodných kritérií pre jej prípadné priznanie (za predpokladu preukázania právneho základu) a v neposlednom rade samotnú podstatu náhrady nemajetkovej ujmy, jej zdôvodnenie a preukázanie. Poukázal na to, že za zásah do osobnostných práv zodpovedá naďalej primárne pôvodca zásahu a povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je primárne subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Právo sekundárnej obeti uplatniť svoj nárok voči poisťovateľovi je osobitným právom vyplývajúcim z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. a vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo sekundárnej obeti na výplatu plnenia za poisteného, pričom nevyhnutným predpokladom povinnosti poisťovateľa nahraďiť sekundárnej obeti nemajetkovú ujmu za poisteného škodcu je, že poistený je povinný plniť. Žalobcovia na podporu svojich tvrdení nesprávne poukazujú na postavenie žalovaného, ktorý je síce ekonomicky silnejší subjekt, ale do práv žalobkýň nijakým spôsobom nezasiahol a má výlučne postavenie garanta bonity škodcu (pôvodcu zásahu), ktorého zodpovednosť spočíva len v poskytnutí plnenia za osobu, ktorá škodu/ujmu spôsobila. Uviedol, že výška nemajetkovej ujmy a zodpovednosť pôvodcu zásahu sa posudzuje nezávisle od toho, či je daný zásah krytý poistením alebo aké je poistné krytie, ktoré nie je určené na to, aby sa ovplyvňovala spravodlivosť náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný nesúhlasil ani s odkazom na žalobcami tvrdené konanie pôvodcu zásahu, kedy mal tento do času smrti dostatok času na preukázanie ľútosti alebo prípadne sa osobne alebo písomne ospravedlniť. Žalovaný poukázal na to, že často má takáto udalosť negatívny dopad aj na samotného pôvodcu zásahu a nedokáže sa za svoje konanie ospravedlniť pozostalým. Zdôraznil, že rozhodné kritériá na strane pôvodcu zásahu pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné skúmať bez ohľadu na tú skutočnosť, či pôvodca zásahu zomrel alebo nie, nakoľko výlučne pôvodca zásahu je subjektom zodpovedným za zásah ako taký a iba osobné okolnosti samotného pôvodcu sú rozhodujúcim faktorom pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný doplnil, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné, aby súd vychádzal aj z kazuistiky, teda zo súm priznaných náhrad v iných obdobných prípadoch. Žalobkyne v nadväznosti na uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy na podporu svojich tvrdení vo svojom odvolaní poukazujú na aktuálnu aplikačnú prax v prípade mediálnych deliktov či prieťahov v súdnych konaniach, ktorý poukaz na iný druh odškodňovania však nie je opodstatnený a rovnako nedôvodná je požiadavka žalobkýň, aby súd zohľadňoval infláciu a ekonomický vývoj, nakoľko priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nemá byť prostriedkom zábezpeky, zdrojom obživy ani náhrady príjmu a ani to s týmito atribútmi nemá nič spoločné. Podľa žalovaného výška uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zo strany žalobkýň neodráža spravodlivý pomer k zistenému skutkovému stavu v konaní, nakoľko sa výrazne líši od obvyklých náhrad v podobných prípadoch. S odkazom na žalovaným podané odvolanie žiadal žalobca, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu voči žalovanému v celom rozsahu zamietne a priznáva žalovanému náhradu trov konania voči žalobkyniam v rozsahu 100 % a žalovaný žiadal aj priznanie trov odvolacieho konania.

5. Žalobkyne sa k vyjadreniu žalovaného viac nevyjadrili.

6. Proti rozhodnutiu voči vyhovujúcim výrokom I. a III. a závislému výroku V. o trovách konania podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h)

CSP, t.j. rozhodnutie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok zmeniť, žalobu žalovaných v celom rozsahu zamietnuť, priznať žalovanému náhradu trov konania voči žalobkyniam v rozsahu 100 % a žalovaný žiadal aj priznanie trov odvolacieho konania. Nesúhlasil so závermi prvoinštančného súdu, odôvodnenie považoval za nepresvedčivé, pretože konajúci súd sa nedokázal vysporiadať so všetkými námietkami žalovaného, pričom s niektorými námietkami sa nezaoberal vôbec a súdom prvej inštancie priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy sa podľa žalovaného vymyká sumám, ktoré v obdobných prípadoch priznáva zaužívaná súdna prax súdov SR. Namietal, že konajúci súd akceptoval vyjadrenia a predložené dôkazy žalobkýň bez toho, aby ich konfrontoval s argumentami žalovaného a vec nesprávne právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím prijal nezákonný a právne neudržateľný rozsudok, ak žalobkyniam priznal sumu náhrady nemajetkovej ujmy vymykajúcu sa zaužívaným štandardom. Súd prvej inštancie logickým a zrozumiteľným spôsobom nevysvetlil a nezdôvodnil, z akého dôvodu bolo dôvodné priznať žalobkyniam neprimerane vysokú náhradu nemajetkovej ujmy, keď žalovaný bol presvedčený, že žalobkyne nedokázali preukázať citové väzby, ktoré by svojou povahou boli nadštandardnejšie nežným citovým väzbám príbuzných osôb. Dôkaz v podobe výsluchu strán konania (žalobkyne 2/) má podľa žalovaného slúžiť na preukázanie tvrdení v písomných podaniach, pričom konajúci súd nemôže namiesto žalobkýň sám zostavovať tvrdenia a konštatovať, aký mala smrť zomr. D. F. dopad do sféry žalobkýň, keď súd prvej inštancie v jednotlivých bodoch napadnutého rozsudku len opísal skutkový stav resp. tvrdené následky do sféry žalobkýň podľa ich subjektívnych tvrdení bez toho, že by bolo zrejmé, ako následne konajúci súd dospel k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný mal za to, že prvoinštančný súd sa pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dôsledne neriadil princípmi jej primeranosti a proporcionality a nedostatočne zohľadnil jednotlivé kritéria, ktoré sú podstatné pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, preto žalovaný považoval rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné, nakoľko nespĺňa zákonné podmienky a požiadavky na jeho odôvodnenie. Uviedol, že v slovenskej rozhodovacej praxi súdy opakovane odkazujú na kritériá, na ktoré odkazoval aj žalovaný, ktoré súd musí pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť, a to tak vo vzťahu k poškodeným, ako aj k zodpovednej osobe, vychádzajúce z nálezu Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „ÚS ČR“), sp. zn. I. ÚS 2844/14, a to na strane poškodeného najmä a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie, pričom pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová a psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúce až do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zosnulého sa odlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý, sa negatívne prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie ako peňažná (napr. ospravedlnenie zodpovednej osoby) síce nemôže byť sama o sebe postačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže zasiahnuť do zníženia peňažného zadosťučinenia. Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu) podľa citovaného rozhodnutia sú a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), b) vplyv udalosti do duševnej sféry pôvodcu – fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery a d) miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Uvedenými kritériami vo vzťahu k osobe pôvodcu zásahu sa podľa žalovaného súd prvej inštancie pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy neriadil a skutočnosť, že tento počas konania zomrel, nie je podľa žalovaného relevantná, nakoľko k zásahu do práv žalobkýň po smrť pôvodcu zásahu uplynuli takmer dva roky. Poukázal na to, že žalovaný ako poisťiteľ má výlučne postavenie garanta bonity škodcu (pôvodcu zásahu), ktorého zodpovednosť spočíva len v poskytnutí plnenia za osobu, ktorá škodu/ujmu spôsobila. Súd prvej inštancie pri priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy opomenul vyššie popísané kritéria, vo vzťahu k osobe pôvodcu zásahu ich úplne odignoroval, v dôsledku čoho je podľa názoru žalovaného priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nezohľadňuje osobitosti daného prípadu, indikuje nesprávnosť jeho postupu a prijatie nezákonného rozhodnutia, nakoľko sa konajúci súd uspokojil so skutočnosťou, že pôvodca zásahu do vydania odsudzujúceho rozsudku zomrel a neprihliadal ani na kvantifikáciu iných foriem odškodnenia, ku ktorým mohlo dôjsť v rámci

trestného konania, teda nie je známa skutočnosť, či sa pôvodca zásahu ospravedlnil, či skutok ofutoval, ponúkol inú formu zadosťučinenia poškodeným, ktoré skutočnosti neboli súdom prvej inštancie riadne skúmané. Pri rozhodovaní o peňažnej satisfakcii musí súd zohľadniť, aby rozsah poskytnutej náhrady v peniazoch nepredstavoval bezdôvodné obohatenie na strane žalobkyň a zároveň, aby nebola peňažná náhrada likvidačná pre škodcu, keď účelom peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je potrestať škodcu ani vyčíslieť cenu ľudského života, ale zmierniť prežívané duševné útrapy pozostalých v dôsledku smrti blízkej osoby. Podľa názoru žalovaného sa prvoinštančný súd neriadil princípom proporcionality, resp. tento postup riadne neodôvodnil pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, keď priznal žalobkyniam neprímerane vysokú náhradu nemajetkovej ujmy vzhľadom na absenciu preukázania nadštandardných citových väzieb. Žalovaný v konaní poukazoval na obdobné prípady, kedy výška priznávanej nemajetkovej ujmy sa pohybuje v rámci nižších sumách a na tieto rozhodnutia konajúcu neprihliadal (Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.01.2019 sp. zn. 9Co/246/2018 - usmrtenie otca rodiny pri autonehode, manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 11.000 eur, nepľnoletým synom, žijúcim s nebohým otcom v jednej domácnosti vo výške 7.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/61/2018: usmrtenie matky rodiny pri autonehode, manželovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur, trom maloletým deťom vo výške 7.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.03.2022 sp. zn. 8Co/124/2021: usmrtenie dcéry a sestry pri autonehode, otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 11.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22.03.2016 sp. zn. 17Co/234/2015: rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 10.000 eur). Priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy konajúcim súdom sa v zmysle výsledkov štatistického zisťovania Národnej banky Slovenska niekoľkonásobne vymyká priemernej sume priznávanej v rámci rozhodovania všeobecných súdov SR. Žalovaný poukázal na to, že nárok, ktorý bol predmetom sporu a bol žalobkyniam priznaný oproti žalovanému nároku, bola priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy s výrazným obmedzením, preto niet pochýb, že v danej veci ide o prípad zjavne bezúspešného uplatňovania práva a podľa zásady procesného úspechu by mal byť nárok na náhradu trov priznaný žalovanému (nález ÚS SR zo dňa 13.02.2020, sp. zn. IV. ÚS 652/2018). Žalovaný namietal aj to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia s poukazom na ust. § 220 ods. 2 CSP a rozhodnutia ÚS SR (sp. z. II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Konajúci súd sa podľa žalovaného v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s jeho argumentáciou, nevyhodnotil správne vykonané dokazovanie a nesprávne právne vec posúdil, v rozpore so zákonom neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, odôvodnenie je tak podľa žalovaného nepreskúmateľné (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 171/2005).

7. Žalobkyne sa k odvolaniu žalovaného vyjadrili v podaní zo dňa 25.06.2025 a uviedli, že sa nestotožňujú s odvolacou argumentáciou žalovaného, avšak považujú odvolaním napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný a nesprávny z iných dôvodov, ako uvádza žalovaný v odvolaní a mali za to, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a žalovaný opakuje svoju argumentáciu z prvoinštančného konania, s ktorou sa súd prvej inštancie vysporiadal. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie logicky nevysvetlil, prečo priznal žalobkyniam náhradu nemajetkovej ujmy poukázali žalobkyne na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Považovali odvolanie žalovaného za nezrozumiteľné a v mnohých prípadoch rozporné (napr. žalovaný od začiatku konania (aj v odvolaní) žiada súd, aby zamietol nárok žalobkyň a dôvodí, že takýto nárok nevznikol, a to napriek očakávanej znalosti právnych predpisov a súdnej praxe zo strany právneho zástupcu žalovaného, zároveň namieta, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil primeranosť výšky nemajetkovej ujmy, čím teda de facto potvrdzuje existenciu nároku a súd žiada len o reguláciu výšky tohto nároku). Poukazovali na to, že žalovaný, napriek tomu, že pasívna vecná legitímácia poisťovní v obdobných prípadoch je známa a ustálená už viac ako 10 rokov, v tomto prípade ani neprejavila snahu o mimosúdne urovanie a namiesto toho opätovne argumentuje skutočnosťami, ktoré už boli v iných obdobných prípadoch (so žalovaný ako sporovou stranou) právoplatne vyriešené a žalovanému boli v iných konaniach dané odpovede v zásade na všetky argumentačné body, ktoré uvádzala v písomných vyjadreniach po podaní žaloby. Postup žalovaného je len kopírovaním argumentácie, ktorá už bola v iných prípadoch spochybnená, vyvrátená, alebo označená za irelevantnú bez možnosti aplikácie v tomto prípade, preto sa jedná o bezúspešné bránenie práva, pričom žalovaný len využíva svoje postavenie a ekonomickú silu na odďaľovanie plnenia, na ktoré nepochybne žalobkyniam vznikol právny nárok.

8. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobkyň viac nevyjadril.

9. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyň je podané čiastočne dôvodne a odvolanie žalovaného nie je podané dôvodne.

10. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd nezistil v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

11. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyne sa žalobou domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100.000 eur žalobkyni 1/ a 50.000 eur žalobkyni 2/ spôsobenej úmrtím matky mal. žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ D. F.. Žalobu žalobkyne odôvodnili tým, ako pozostalí príbuzní D. F. si uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu jej usmrtenia pri dopravnej nehode (ku ktorej došlo dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod.), ktorej vinníkom bol A. C., ktorý ako vodič poisteného motorového vozidla spôsobil dopravnú nehodu tým, že sa plne nevenoval vedeniu poisteného motorového vozidla, pričom v dôsledku dopravnej nehody poškodená D. F. utrpela zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste podľahla. Trestným rozkazom bol A. C. uznaný za vinného, avšak vzhľadom na to, že obžalovaný dňa XX.XX.XXXX zomrel, trestné konanie bolo zastavené.

12. Žalobkyne uviedli, že žalobkyňa 1/ mala v čase smrti svojej matky iba 10 r., bola po jej smrti zverená do náhradnej starostlivosti starým rodičom, a to žalobkyni 2/ a jej manželovi J. E.. Protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody A. C. bolo zasiahnuté do ich práva na rodinný a súkromný život, keďže prišli o najbližšieho rodinného člena, maloletá žalobkyňa 1/ mala s matkou silné puto, pričom poškodená D. F. mala v čase nehody iba 29 r., nemala zdravotné problémy, viedla plnohodnotný život. Smrť matky žalobkyňa 1/ prežívala intenzívne, zanechala na nej výraznú stopu, pretože dcére bola zo života vytrhnutá matka, ktorej prítomnosť v jej veku je nevyhnutná pre zdravý psychický vývoj. Žalobkyňa 2/ bola nútená sa následne postarať o maloletú vnučku (žalobkyňu 1/) a nahradiť jej matku, pričom od dopravnej nehody zabezpečuje maloletej žalobkyni 1/ všetky potreby. Zdravotný stav žalobkyne 2/ sa od smrti jej dcéry konštantne zhoršuje.

13. Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

15. Podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

17. Podľa ust. § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

18. Podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu: škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, ušlého zisku.

19. Podľa ust. § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z., poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Podstatou odvolacej argumentácie žalobkyní je rozporovanie správnosti záverov súdu prvej inštancie, ktoré viedli k priznaniu sumy nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 25.000 eur a žalobkyni 2/ v sume 15.000 eur, pričom žalobou žiadali priznať sumu 100.000 eur žalobkyni 1/ a 50.000 eur žalobkyni 2/ s odôvodnením, ktoré je v zásade zhodné s ich argumentáciou prezentovanou pred súdom prvej inštancie. Žalovaný naopak rozporoval priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 25.000 eur a žalobkyni 2/ v sume 15.000 eur v neprimerane vysokej výške a v zásade nedôvodné vzhľadom na absenciu preukázania nadštandardných citových väzieb medzi zomrelou D. F. a žalobkyňami.

21. Vo vzťahu k posúdeniu naplnenia zákonných predpokladov pre priznanie nároku, súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku správne kvalifikoval nárok žalobkyní ako nárok pozostalých príbuzných (dieťa a matka) po obeti dopravnej nehody (matke a dcére) a subsumoval ho pod ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Odvolací súd dopĺňa, že právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života je základným právom podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (ďalej len ako „Dohovor“), ako aj podľa článku 10 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len ako „Listina“). Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnu úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine, manželských, partnerských alebo priateľských či iných obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (viď. obdobne uznesenie NS SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „ÚS ČR“) sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

22. Základnou hmotnoprávnou podmienkou vzniku zodpovednosti a sankcií podľa Občianskeho zákonníka za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Nie je potrebné, aby k vyvolaniu následkov aj došlo. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ust. Občianskeho zákonníka. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné, je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Uplatnenie žaloby na náhradu nemateriálnej ujmy nie je podmienené uplatnením práva na poskytnutie morálnej satisfakcie. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), a v prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ust. § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Základom pre priznanie a určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú zákonom ustanovené dve kritéria, z ktorých musia súdy vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. Špecifiká každého jednotlivého prípadu nepovedú k zneužívaniu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie, a súčasne nebude na pôvodcu neoprávneného zásahu pôsobiť likvidačne, zohľadňujúc pritom verejný záujem. Maximálna čiastka, ktorú môže súd priznať je pritom ohraničená len výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu (rozsudok NS SR, sp. zn. 4Cdo/139/2011).

23. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Je preto potrebné dôkladne poznať väzby žalobcu k osobe, ktorá následkom takéhoto protiprávneho konania zahynula. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, keď smrťou blízkej osoby dôjde k závažnej a neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov. Súdy opakovane konštatovali, že náhrada nemateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom, nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka.

24. Na to, aby mala osoba, ktorej bola spôsobená ujma, nárok na primerané zadostučinenie, musí existovať vzťah príčinnej súvislosti medzi neoprávneným konaním (zásahom) subjektu a škodlivým následkom (kauzálny nexus), v tomto prípade spôsobenou nemajetkovou ujmu. V prípade smrti blízkej osoby v dôsledku protiprávneho konania inej osoby je pre vymedzenie postavenia sekundárnej obete potrebné zodpovedanie otázky, kto stojí primárnej obeť najbližšie a kto je jej smrťou (alebo závažnou ujmu na zdraví) najviac postihnutý. Spravidla k ťažkým psychickým ujмам dochádza len pri veľmi úzkych citových väzbách primárnych a sekundárnych obetí (pri iných osobách sa spravidla predpokladá dostačujúca psychická odolnosť, pričom ich ujma by mala byť do úvahy braná iba výnimočne v osobitných prípadoch) a je potrebné skúmať blízkosť vzájomného vzťahu (úzku citovú väzbu). Úzka citová väzba je vzťah, determinovaný láskou a súdržnosťou - nie v zmysle biologického príbuzenstva, ale na základe skutočného vzťahu blízkosti medzi primárnou a sekundárnou obeťou. Vzťah rodičov s deťmi je charakterizovaný starostlivosťou a vzájomnou pomocou, úzka citová väzba medzi rodičmi a deťmi nezaniká iba z dôvodu, že deti opustia rodičovský dom a založia si vlastnú rodinu. Pojem blízka osoba je potrebné chápať v súlade so skutočnými životnými vzťahmi medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou. Úzka blízkosť vzťahu vyjadruje, že sekundárnou obeťou môže byť len úzky okruh subjektov, ktoré utrpeli v dôsledku smrti (alebo vážneho ublíženia na zdraví) psychickú ujmu (psychické utrpenie). Blízkosť vzťahu medzi sekundárnou a primárnou obeťou je nevyhnutné posúdiť vo vzájomnej súvislosti na základe objektívnych kritérií (napr. formálna a reálna príslušnosť k rodine, existencia spoločnej domácnosti, vzťahy starostlivosti a opatrovania, pravidelný kontakt a pod.).

25. Odborná literatúra (viď. B., I., N., V. Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých blízkych osôb. Bratislava: C. H. Beck, 2024) zdôrazňuje, že treba vychádzať z toho, že človek má dostatočne blízke vzťahy iba k určitému obmedzenému okruhu osôb (predovšetkým v rámci takzvanej kmeňovej rodiny) a nemôže sa stať (nemalo by sa stať), že okruh aktívne legitimovaných subjektov bude tvoriť príliš široký okruh osôb (teda že nie každý formálny príbuzenský vzťah zakladá zároveň právo na kompenzáciu citovej ujmy sekundárnej obete). Emocionálny vzťah blízkosti je ako čisto subjektívnu kategóriu prežívania ťažko možné uchopiť a následne ustáliť jeho intenzitu. Súd môže usudzovať na blízkosť vzťahu iba z určitých vonkajších znakov, ktorými sa takýto vzťah prejavuje navonok, je potrebné zohľadniť, ak je to možné, čo najvyšší stupeň právnej istoty, aby obdobné prípady boli hodnotené podobne, minimalizáciu šírky regulácie na jednej strane a zároveň zachovanie možnosti zohľadniť jednotlivosti a špecifiká konkrétneho prípadu. Z hľadiska intenzity biologického vzťahu medzi primárne a sekundárne poškodeným možno sekundárne poškodených (obete) zatriediť do viacerých kategórií: (i) najbližšia, tzv. kmeňová rodina, kam patria najbližší príbuzní, ktorí obvykle žijú spolu aj v spoločnej domácnosti (rodičia, deti, manžel/manželka), (ii) príbuzní, ktorí nepatria do kmeňovej, ale do širšej rodiny, t.j. stále ostávajú zachované buď biologické vzťahy vzdialenejšieho stupňa (najmä starí rodičia, vnuci/vnúčky) alebo formálnoprávne zväzky vzdialenejšieho stupňa (zať/neveta, švagor/švagriná a pod.), (iii) blízke osoby, u ktorých nie sú u sekundárnej obete identifikovateľné žiadne biologické (príp. formálne rodinné) väzby na primárne poškodeného, kde sa nachádzajú snúbenci, životní partneri, kamaráti, známi a pod., (iv) subjekty v pozícii tzv. pozorovateľa, t.j. osoby, u ktorej nie je možné identifikovať nielen biologické alebo formálnoprávne zväzky, ale ani žiadny iný blízky vzťah, pričom nie všetky subjekty z uvedených kategórií možno považovať za subjekty, ktoré by boli spôsobilé kvalifikovať sa úspešne do okruhu aktívne legitimovaných osôb. Platí, že pri vymedzení osobitného citového vzťahu blízkosti by kritériom jeho ustálenia mala byť harmonická kmeňová rodina. T.j. meradlom toho, či aj medzi vzdialenejšími príbuznými alebo osobami, ktoré nie sú v príbuzenskom vzťahu s primárnou obeťou, existuje blízky vzťah (či patria k okruhu „blízkych osôb“), musí byť taká intenzita citovej blízkosti, aká je v harmonickej rodine (t.j. bežný vzťah medzi manželmi, ako aj medzi rodičmi a deťmi). Silnou indíciou v tomto prípade je spoločná domácnosť; nemusí to však platiť bezvýnimočne.

26. Zohľadňujúc okruh subjektov na strane žalobcu, t.j. žalobkyne, ktoré spadajú do kmeňovej rodiny (dcéra a matka), rovnako odborná literatúra (viď. citovaná vyššie) uvádza, že východiskom uvažovania o okruhu aktívne legitimovaných subjektov je tzv. kmeňová rodina (kam tradične patria rodičia (maloletých) detí, manžel/manželka a (maloleté) deti), kde ide o osoby s tými najužšími rodinnoprávnymi zväzkami, u ktorých sa predpokladá aj ich vzájomná úzka citová väzba a u ktorých nemožno bolesť zo straty najbližšieho človeka pričítať všeobecnému životnému riziku, ktoré by mal dotknutý znášať sám. V prípade vzťahu rodičov a detí je typické, že tento vzťah nie je zrušiteľný, pričom vzťah starostlivosti sa v priebehu životného cyklu detí mení, rovnako býva bežným priebehom v živote dieťaťa, že intenzita vzťahu k rodičom kolíše v jednotlivých fázach jeho života. Vzťah rodičov s deťmi je charakterizovaný starostlivosťou a vzájomnou pomocou. Plnoleté deti obvykle nebývajú v spoločnej domácnosti s rodičmi, avšak úzka citová väzba medzi rodičmi a deťmi nezaniká iba preto, že deti opustia rodičovský dom a založia si vlastnú rodinu, ak sú s rodičmi v pravidelnom kontakte bežnom pre osamostatnené deti. Požadovaná intenzita citovej väzby však môže zaniknúť, ak nová kmeňová rodina plnoletého dieťaťa v plnom rozsahu nahradí pôvodnú kmeňovú rodinu, ktorú tvorilo so svojimi rodičmi (viď. rovnako primerane Novotná, M., Zoričáková, V. Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých blízkych osôb. Bratislava: C. H. Beck, 2024).

27. Aplikujúc vyššie uvedené na prejednávajúcu vec, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie mal aktívnu vecnú legitímáciu (a úzku citovú väzbu) nepochybne preukázanú u oboch žalobkýň vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za usmrtenie matky maloletej žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/.

28. V prípade usmrtienia pri dopravnej nehode sa neoprávneného zásahu dopúšťa vodič motorového vozidla, ktorý porušením pravidiel cestnej premávky zaviniel dopravnú nehodu. V konaní bolo nepochybne preukázané, že k zásahu do osobnostnej sféry žalobkýň došlo zavineným protiprávnym konaním A. C. ako vinníka dopravnej nehody. Napriek tomu, že Trestný rozkaz v dôsledku úmrtia vinníka dopravnej nehody (ako obžalovaného v trestnom konaní) nenadobudol právoplatnosť (trestné konanie bolo zastavené), vykonaným dokazovaním v trestnom konaní (Znalecký posudok č. 21/2023, Znalecký posudok č. 17/2022) a pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že jedinou príčinou dopravnej nehody bola výhradne nesprávna technika jazdy vodiča poisteného motorového vozidla (Škoda Octavia) A. C., pričom nebolo zistené, že by poškodená ako spolujazdkyňa nebola pripútaná, že smrti poškodenej D. F. vzhľadom na zranenia utrpené pri dopravnej nehode nebolo možné zabrániť ani napriek poskytnutiu zdravotnej starostlivosti a že všetky jej poranenia boli v súvislosti s dopravnou nehodou. Z uvedeného je možné uzavrieť zavinené porušenie povinnosti vinníka dopravnej nehody A. C. a správne tak dovodil súd prvej inštancie, že dopravnú nehodu, ktorá zapríčinila priamo smrť D. F. zapríčinil výlučne A. C.. V nadväznosti na uvedené je odvolacia argumentácia žalovaného v uvedenom rozsahu nedôvodná.

29. Smrťou matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ pri dopravnej nehode zavinennej A. C. bolo zasiahnuté do ich práv na ochranu osobnosti (do práva na súkromie a rodinný život) ako najbližších rodinných príslušníkov zomr. D. F., v dôsledku čoho bola narušená celistvosť ich rodiny. Žalobkyne stratili možnosť viesť s ňou súkromný a rodinný život a sú od jej smrti ochudobnené o túto sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radostí s ňou prežívaných; protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody tak prišlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských (rodinných) väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkýň, a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Takto vzniknutá trauma je zo životov žalobkýň za daných okolností prakticky neodstrániteľná. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (por. nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpore a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času. Je preto nepochybné, že morálne zadosťučinenie (prihliadajúc na to, že k odsúdenia vinníka dopravnej nehody v trestnom konaní nedošlo, že vinník dopravnej nehody sa žalobkyniam neospravedlnil a vyjadril len ľútosť v trestnom konaní) za daných okolností nie je postačujúce, a je teda prípustné priznať žalobkyniam náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

30. K výške peňažnej náhrady odvolací súd vo všeobecnosti uvádza, že táto je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Vodiacími parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na

druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje opäť na rozhodnutie ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 2844/14, ktorý konštatoval, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch“. „Výšku peňažného zadostučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť pri tom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti.“ (vid'. SVOBODA, J. a kol. Občiansky zákonník. Komentár a súvisiace predpisy. V. doplnené, rozšírené a aktualizované vydanie. Bratislava: Eurounion, 2004, s. 46). Určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadostučinenia je atribút primeranosti tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru. Kritérium primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru, ktorú objasnil ESLP vo veci Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007, sťažnosť č. 43662/98, ako aj vo veci Stanková proti Slovenskej republike v rozhodnutí z 9. októbra 2007, sťažnosť č. 7205/02.

31. Ako bolo už skonštatované, v konaní bola preukázaná existencia predpokladu vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, spočívajúceho v zásahu do práv žalobkyň na súkromný a rodinný život, ako aj porušenie právnej povinnosti resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby – vinníka dopravnej nehody A. C. - zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkyň). Príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmovou žalobkyň (ako sekundárnych obetí) a protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody (neoprávneným zásahom) je rovnako daná, pretože protiprávnym konaním vinníka bola spôsobená dopravná nehoda, v dôsledku ktorej prišlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb (medzi žalobkyňami a zomrelou D. F., matkou žalobkyne 1/ a dcérou žalobkyne 2/) tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkyň a tým k zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život). V danom prípade je vznik ujmy sekundárnej obeť (žalobkyň) vyvolaný okolnosťami, ktoré majú vecný vzťah ku konaniu škodcu (vinníka dopravnej nehody). Príčinnú súvislosť treba vidieť v tom, že poisťňa udalosť t.j. dopravná nehoda zavinená škodcom – A. C., ktorý mal povinné zmluvné poistenie u žalovaného, neoprávnené zasiahla do chránených osobnostných práv pozostalých žalobkyň. Príčinná súvislosť v tomto prípade nie je prerušená, ale dochádza k reťazeniu podmienok a súčasne následok v podobe citovej ujmy žalobkyň ako blízkych osôb, ktorý je pre škodcu predvídateľný (vid'. aj BEZOUŠKA, P. In: HULMÁK, M. a kol. Občiansky zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštni časť (§ 2055–3014). Komentár, s. 1719).

32. Akcentujúc závery uvedené vyššie, povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode tak, ako správne vyvodil súd prvej inštancie. Z ustálenej rozhodovacej praxe, za ktorú treba považovať aj rozhodnutie NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťňa pasívne legitimovaná“, vyplýva jednoznačný záver, ktorý vyvracia odvolaciu argumentáciu žalovaného vo vzťahu k posúdeniu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného a rozsahu jeho povinností.

33. Odvolacie námietky žalobkyň vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu výšky priznanej náhrady vyhodnotil odvolací súd ako čiastočne nedôvodné, naopak odvolacie námietky žalovaného vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné. Sledujúc, aby pri stanovení výšky náhrady táto nebola nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, odvolací súd zisťoval u žalobkyň, či prvoinštančný súd zohľadnil tie skutočnosti, ktoré boli pre priznanie náhrady podstatné a to:

(a) intenzitu a kvalitu vzájomného vzťahu, pričom hodnotil - stupeň blízkosti, keď najintenzívnejší zásah je konštatovaný u manžela, maloletého dieťaťa a rodiča maloletého dieťaťa, kedy sa vysoká miera citového vzťahu prezumuje, nie je ju potrebné dokazovať, preukazuje sa prípadná odchýlka od štandardnej kvality týchto vzťahov (spolužitie rodičov a detí je základným prvkom rodinného života - Bronda proti Taliansku, rozsudok z 09.06.1998, sťažnosť č. 22430/93, bod 51; ESLP privileguje vzťah

medzi manželmi a rodičmi a deťmi na rozdiel od vzdialenejších príbuzenských vzťahov v tom zmysle, že existencia blízkych osobných väzieb sa predpokladá, a bolo by prípadne na štáte, aby preukázal, že došlo k ich pretrhnutiu) a ak je napriek príbuzenstvu kvalita vzťahu spochybnená (napr. jeden z manželov zomrel v období prebiehajúceho rozvodového konania alebo z objektívnych hľadísk možno predpokladať trvalý nezáujem o blízkeho rodinného príslušníka), subjektívne skutočnosti môžu viesť k zníženiu resp. k úplnej strate nároku na finančné zadošťučinenie (vylúčenie z okruhu aktívne legitimovaných osôb); vo vzťahu rodiča a dieťaťa sociálne, morálne, kultúrne a citové väzby štandardne trvajú a presahujú dobu, po ktorú žijú v spoločnej domácnosti;

(b) vek zomrelého a pozostalých: - nečakanosť úmrtia - vek a zdravotný stav primárne poškodeného sa zohľadňuje pri posúdení toho, ako prekvapivé a útrpné mohlo byť náhle úmrtie pre blízke osoby (iná miera bude pri mladej zdravej osobe, ako pri seniorovi so zdravotnými ťažkosťami); - vek pozostalých sa v nadväznosti na kritérium intenzity vzájomného vzťahu môže premietnuť do posúdenia, či bol primárne poškodený pre sekundárne poškodeného ústrednou osobou citového a rodinného života, či sa tento vzťah už mal možnosť kreovať a kultivovať (pri maloletých nízkeho veku ide skôr o stratu šance tento vzťah rozvíjať), prípadne či pozostalí sú už osobami dospelými s vlastnou rodinou, pri ktorých možno prezumovať, že ich tragická smrť zasiahne menej intenzívne);

(c) existenčná a ekonomická závislosť na zomrelom: - chápané širšie, ako majetkové nároky, ktoré sú spojené so stratou výživy, faktor hmotnej závislosti sa neobmedzuje iba na výživu a ekonomické zabezpečenie pozostalého, na takúto „závislosť“ na účely posudzovania nemajetkovej ujmy je vhodné nahliadať ako na existenčnú materiu, kedy pozostalý stráca nielen niekoho, kto mu poskytuje finančnú podporu, ale aj komplexnú starostlivosť, podporu a ochranu;

(d) miera zavinenia zomrelého;

(e) poskytnutá satisfakcia v inej forme;

(f) postoj škodcu, dopad udalosti na jeho duševnú sféru (u fyzickej osoby) - možné zohľadniť ústretový prístup a ľútosť, ospravedlnenie, a naopak popieranie a ľahostajnosť môže mieru utrpenia pozostalých ešte prehĺbiť; - popieranie viny škodcom v trestnom konaní, ako štandardný spôsob obhajoby, by v tejto sfére nemuselo byť vnímané ako výrazný excés; - prejavenie ľútosť, priznanie a potrestanie škodcu však na vnímanie ujmy mať vplyv nemusia, skôr je ako faktor možné objektivizovať arogantné správanie škodcu, ktoré môže viesť k prehĺbeniu prežívanej ujmy a k zvýšeniu náhrady nemajetkovej ujmy;

(g) miera zavinenia škodcu; a

(h) majetkové pomery škodcu.

34. Odvolací súd má bez akýchkoľvek pochybností za to, že smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatizujúca udalosť. Každý človek je jedinečná a neopakovateľná bytosť a hodnota ľudského života je nevyčísliteľná v peniazoch. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal zo zisteného skutkového stavu vo vzťahu k dôsledkom, ktoré pre žalobkyne ako blízke osoby znamená smrť obete dopravnej nehody. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázanú citovú väzbu žalobkyň ako dcéry a matky zomr. D. F.. Skonštatoval, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú neodstrániteľné a neopraviteľné, že smrťou matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ stratili sociálne, morálne, ako aj citové puto vytvorené medzi nimi a že následky nie je možné odstrániť iba tým, že vinník pri svojom výsluchu pred vyšetrovateľ uviedol, že mu je to ľúto. Uviedol aj to, že usmrtenie matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ bezpochyby možno považovať za jeden z najvážnejších zásahov do súkromia fyzickej osoby a tento zásah vyvoláva ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy zohľadnil súd prvej inštancie to, že žalobkyňa 1/ náhle, v jedinom okamihu stratila matku a žalobkyňa 2/ svoju dcéru, ktorá mala v čase smrti iba 29 r. a žalobkyňa 1/ mala iba 10 r., teda žalobkyňa 1/ v útlom veku stratila najbližšieho človeka, že vzhľadom na nízky detský vek žalobkyne 1/ bolo jednoznačne veľkou ľudskou tragédiou, že prišla v takomto veku o matku, teda o človeka, ktorý ju mohol vychovávať, odovzdávať jej neskôr svoje skúsenosti a byť jej oporou aj v dospelosti, pričom tento zásah bol pre ňu o to závažnejší, že jej vlastný otec sa o ňu viac menej nezaujímal (aktuálne je už taktiež po smrti) a po smrti svojej matky skončila v opatere svojich starých rodičov - žalobkyne 2/ a jej manžela. Zdôraznil, že poškodená D. F. bola v čase jej usmrtenia na rodičovskej dovolenke a bola tehotná, teda že o to viac je celá udalosť tragická. Vo vzťahu k žalobkyne 2/ poukázal na to, že žalobkyňa 2/ sa osobne stará okrem žalobkyne 1/ aj o zdravotne postihnutú dcéru. Doplnil, že smrť rodiča a potomka je vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, že mimoriadnosť zásahu je daná už samotným usmrtením, a považoval preto za vierohodný bez potreby ďalšieho dokazovania opis vnútorného prežívania skutku žalobkyň 1/ a 2/, že smútok žalobkyň 1/ a 2/ vyplýva zo všeobecnej ľudskej skúsenosti, keď každá priemerná osoba

na mieste žalobkýň 1/ a 2/ by bola vystavená nesmiernemu utrpeniu. Výsluch žalobkyne 2/ len dosvedčil skutočnosť, že náhlou smrťou dcéry a maloletá žalobkyňa 1/ náhlou stratou matky utrpeli nesmiernu psychickú bolesť, že žalobkyňa 2/ navštevovala psychologičku a počas súdneho pojednávania bola veľmi rozrušená a plakala.

35. Pokiaľ ide o súdom prvej inštancie takto vykonané zhrnutie zásahov do osobnostných práv žalobkýň, okolností, za ktorých k zásahu došlo a ich následkov ako ujmy, ktorá im bola spôsobená protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody, odvolací súd voči nemu nemá žiadne námietky, považuje ale za potrebné toto zhrnutie doplniť (a čiastočne zopakovať) s ohľadom na obsah spisu a zistený skutkový stav súdom prvej inštancie v nasledovnom rozsahu. V prejednávanej veci odvolací súd zobral do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu a preukázané v konaní listinnými dôkazmi a výsluchom žalobkyne 2/ ako strany sporu (ktorý je ako dôkaz rovnocenný s inými, zákonom predpokladanými dôkaznými prostriedkami), že smrť matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ vo veku 29. r, ktorá bola v čase dopravnej nehody tehotná v 5. mesiaci tehotenstva a vyrovnanie sa s jej stratou u žalobkýň malo výraznú intenzitu a bolo šokom. Žalobkyňa 1/ mala v čase dopravnej nehody, keď prišla tragicky a nenávratne o matku, len 10 r., teda bola nielen hmotne a existenčne, ale aj emočne závislá na matke a vo veku, kedy dieťa bytostne potrebuje matku ako oporu. Bola plne odkázaná na starostlivosť matky, keď jej biologický otec o ňu neprejavoval žiadny záujem a matka ako samorodič zabezpečovala žalobkyňu 1/ spolu s partnerom milujúce, podnetné, stabilné a bezpečné rodinné prostredie. V takejto situácii, keď otec maloletej žalobkyne 1/ nebol v jej živote prítomný, maloleté dievča vo veku 10 r. bolo logicky výrazne citovo naviazané na matku a s touto úzko späté. Dopravnou nehodou tak došlo k zásadnému životnému obratu a tragickej životnej situácii, kedy sa maloletá žalobkyňa 1/ razom ocitla bez matky, ktorá bola v tom čase najbližšou osobou a na ktorej bola ťažiskovo všetka starostlivosť a výchova. Uvedená tragická udalosť sa stala v období, keď maloletá žalobkyňa 1/ bola v citlivom predpubertálnom veku, kedy je blízky citový vzťah matky a dcéry mimoriadne dôležitý, a preto uvedenú stratu možno hodnotiť ako mimoriadne závažný zásah do osobného a rodinného života žalobkyne 1/, ktorého dopad a dôsledky sa neprejavovali len v rozhodujúcom období v čase dopravnej nehody a v krátkom časovom odstupe po nej. V konaní vyšlo najavo a bolo vykonaným dokazovaním (listinnými dôkazmi a výsluchom žalobkyne 2/) preukázané aj to, že v dôsledku smrti matky si žalobkyňa 1/ osvojili starí rodičia (žalobkyňa 2/ s manželom), keď biologický otec o ňu naďalej neprejavoval žiadny záujem a nebolo možné osvojiť si maloletú žalobkyňu 1/ partnerom jej matky (ktorý by podľa jeho vyjadrenia nezvládol starostlivosť o maloletú žalobkyňu 1/ a súčasne aj jej sestru, ktorej je biologickým otcom), maloletá žalobkyňa 1/ sa tak bezprostredne po mimoriadne tragickej udalosti musela vysporiadať aj s ďalšími neľahkými a zásadnými zmenami - presťahovať k svojim starým rodičom do Skalice, zmeniť školu a sociálne prostredie (vrátane spolužiakov, kamarátov), na ktoré bola zvyknutá. Vzhľadom k tomu, že maloletú žalobkyňu 1/ si osvojili starí rodičia a jej sestra ostala v starostlivosti partnera matky ako jej biologického otca, súčasne prišla žalobkyňa 1/ aj o nepretržitý kontakt s mladšou sestrou, pričom ani úprimná snaha starých rodičov o zachovanie kontaktu a súrodeneckého puta častejšími návštevami nemôže úplne nahradiť a vyrovnať každodenný osobný kontakt sestier, keď veľmi dobrý vzťah sestier vyplynul aj z výpovede žalobkyne 2/. Navyiac nemožno opomenúť tehotenstvo zomrelej matky žalobkyne 1/, o ktorom mala žalobkyňa 1/ vedomosť a na súrodenca (brata) sa tešila, a tak smrťou matky spolu s nenarodeným súrodencom prišla žalobkyňa 1/ nielen o matku, ale aj o svojho ďalšieho súrodenca a o možnosť rozvíjať ďalší rozmer rodinného života a nový súrodenecký vzťah. Žalobkyňa 2/ so svojim manželom si síce maloletú žalobkyňu 1/ osvojili, avšak s ohľadom na vyšší vek osvojiteľov, z ktorých jeden už je v dôchodkovom veku, ako aj súčasnú starostlivosť žalobkyne 2/ o druhú zdravotne postihnutú dcéru, sa môže takáto starostlivosť, akokoľvek láskyplná, obetavá a záslužná, javiť z hľadiska napĺňania emocionálnych potrieb maloletej žalobkyne 1/ ešte po relatívne dlhú dobu ako nezrovnateľná so starostlivosťou, ktorú jej poskytovala a mohla zabezpečiť matka. Vo vzťahu k žalobkyňi 2/ z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že mali nadštandardný vzťah s dcérou, boli v každodennom kontakte a že žalobkyňa 2/ po smrti dcéry nevedela a stále nevie normálne fungovať, v dôsledku čoho je liečená u psychiatra, užíva antidepresíva, trpí nespavosťou a stavmi úzkosti. Osvojenie si žalobkyne 1/ žalobkyňou 2/ s ohľadom na jej vek (51 r.) a tým prebratie zodpovednosti za výchovu a výživu maloletej žalobkyne 1/, predstavuje nepochybne pre žalobkyňu 2/ (a aj jej manžela) záťaž, a to nielen fyzicky a psychicky, ale aj finančne (manžel v dôchodkovom veku sa zamestnal, aby zlepšili svoju finančnú situáciu) a nemožno ponechať bez povšimnutia už vyššie uvedené, že už v čase osvojenia maloletej žalobkyne 1/ sa žalobkyňa 2/ starala o svoju ťažko zdravotne postihnutú dcéru, čo znásobuje negatívny vplyv na psychické zdravie žalobkyne 2/. Stratu zomrelej D. F. bude nielen žalobkyňa 1/, ale aj žalobkyňa 2/ pociťovať po celý zvyšok života, a to i opakovane napr. pri dôležitých rodinných, osobných udalostiach,

ako aj v čase sviatkov, kedy sa predpokladá vzájomná blízkosť a prítomnosť celej rodiny. Možno tak konštatovať, že následky uvedenej tragickej udalosti budú znášať žalobkyne 1/ a 2/ samostatne a mimoriadne negatívne počas celých ich životov.

36. Zhrnúc uvedené okolnosti, ktoré (okrem zavinenia dopravnej nehody vinníkom dopravnej nehody A. C. vo forme nedbanlivosti, skutočnosti, že nebolo poskytnuté iné zadosťučinenie, a to ani vo forme ospravedlnenia vinníkom dopravnej nehody a že k poskytnutiu žiadnej náhrady nedošlo) sú podstatné pre posúdenie vznikutej ujmy, a to u každej zo žalobkýň osobitne, je pre účely stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa odvolacieho súdu potrebné čiastočne prisvedčiť žalobkyniam, keď namietali výšku priznaných náhrad s poukazom na nedostatočne súdom prvej inštancie zohľadnené okolnosti, ktoré v konaní uvádzali a preukazovali, za ktorých k zásahu došlo a jeho intenzity a dopadov na život žalobkýň. Za daných okolností má odvolací súd za to, že primeranou a spravodlivou výškou náhrady nemajetkovej ujmy je pre žalobkyňu 1/ suma 32.000 eur a pre žalobkyňu 2/ suma 25.000 eur. V tomto ohľade sú preto nedôvodné odvolacie námietky žalovaného ohľadne neprímeranosti súdom prvej inštancie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a čiastočne nedôvodné námietky žalobkýň, ktorými argumentovali v prospech žalobou uplatnených súm náhrad vo výške 100.000 eur pre žalobkyňu 1/ a vo výške 50.000 eur pre žalobkyňu 2/.

37. Na zdôraznenie správnosti záveru súdu prvej inštancie ohľadne výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, s prihliadnutím na požiadavku spravodlivosti a komparácie náhrad prisúdených v iných prípadoch (čo najaktuálnejších), odvolací súd príkladmo uvádza, že:

- rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 05.10.2012, sp. zn. 8C/221/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 27.03.2018, sp. zn. 11Co/236/2017 súd priznal (maloletým) deťom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške každému po 8.298,48 eur v súvislosti so smrťou otca pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 25.04.2016, sp. zn. 4C/195/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.03.2018, sp. zn. 19Co/309/2016 súd priznal dieťaťu (trpiacemu stredne ťažkou mentálnou retardáciou s autistickými rysmi) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur v súvislosti so smrťou otca pri dopravnej nehode, dovolanie bolo odmietnuté NS SR sp. zn. 3Cdo/78/2019
- rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/160/2019 zo dňa 24.03.2020 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým priznal (maloletému) synovi zosnulého nemajetkovú ujmu 15.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol, kde pri nehode zomreli dve osoby, vinník viedol motorové vozidlo bez vodičského oprávnenia pod vplyvom alkoholu a z miesta nehody ušiel
- rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 4C/233/2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/165/2017 bola pozostalej manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur a za stratu rodiča maloletej dcéry vo výške 25.000 eur v súvislosti so smrťou pri dopravnej nehode
- rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/6/2018 bola pozostalej manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 40.000 eur a maloletým dcéram 20.000 eur v súvislosti so smrťou ich manželky a matky pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 01.07.2021, sp. zn. 8C/10/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.12.2021 sp. zn. 27Co/64/2021 bola rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 20.000 eur, (maloletým) deťom vo výške po 40.000 eur a bratom vo výške po 19.000 eur v súvislosti so smrťou ich dcéry, matky a sestry pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 06.03.2020, č.k. 10C/115/2013-261 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.09.2021, sp. zn. 7Co/130/2020 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 16.500 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 06.10.2020, sp. zn. 20C/37/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.09.2022, sp. zn. 7Co/60/2021 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur a sestre vo výške 7.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry a sestry pri dopravnej nehode, dovolanie bolo odmietnuté NS SR sp. zn. 8Cdo/32/2023
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 29.11.2022 sp. zn. 22C/42/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.10.2024 sp. zn. 7Co/29/2023 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy rodičom každému 20.000 eur a súrodencovi 15.000 eur v súvislosti so smrťou syna a brata pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.08.2021 sp. zn. 7C/354/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.09.2024 sp. zn. 7Co/21/2024, 7Co/22/2024 súd

priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 22.10.2019, sp. zn. 19C/4/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.04.2020, sp. zn. 9Co/6/2020 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 20.000 eur, sestre a bratovi vo výške 15.000 eur a partnerke vo výške 5.000 eur v súvislosti so smrťou syna, brata/sestry a partnera pri dopravnej nehode, dovolanie bolo odmietnuté NS SR sp. zn. 7Cdo/29/2021

- rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 22.07.2021, sp. zn. 8C/432/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 14.12.2022, sp. zn. 26Co/14/2022 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 25.000 eur a sestre vo výške 10.000 eur v súvislosti so smrťou syna a brata pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 08.03.2019 sp. zn. 15C/3/2016 v spojení s opravným uznesením zo dňa 14.05.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.09.2021 sp. zn. 6Co/223/2019 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške vo výške 14.000 eur, starej matke vo výške 5.000 eur a bratovi vo výške 7.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry, vnučky a sestry pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 19.04.2017 sp. zn. 2C/25/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.11.2018 sp. zn. 10Co/5/2018 bola matke a otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 16.500 eur a vo výške 10.000 eur bratovi v súvislosti so smrťou syna a brata pri dopravnej nehode (nesprávne predchádzanie na úzkej ceste)

- rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 11.05.2017, sp. zn. 13C/63/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 11.10.2017, sp. zn. 2Co/110/2017 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur v súvislosti so smrťou dvoch synov pri dopravnej nehode (vinník dopravnej nehody bol zároveň otcom zomrelých detí)

- rozsudkom Okresného súdu Galanta to dňa 05.04.2022 sp. zn. 26C/9/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.10.2023 sp. zn. 10Co/133/2022 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 15.000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 26.04.2018, sp. zn. 32C/52/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 22.07.2019, sp. zn. 23Co/251/2018 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 25.000 eur, otcovi vo výške 17.500 eur a sestre vo výške 10.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry a sestry pri dopravnej nehode, dovolanie bolo odmietnuté NS SR sp. zn. 7Cdo/87/2023

- rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 22.05.2019, sp. zn. 10C/85/2018 v spojení s opravným uznesením a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 01.10.2020, sp. zn. 8Co/31/2020 súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17.000 eur, dcéram (plnoletej) vo výške 12.000 eur a (maloletej) vo výške 15.000 eur a matke vo výške 10.000 eur v súvislosti so smrťou manžela, otca a syna pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 21.07.2021, sp. zn. 10C/97/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 22.04.2022, sp. zn. 6Co/14/2022 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 30.000 eur, sestre vo výške 12.500 eur a sestre vo výške 12.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry a sestry pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 14.06.2018, sp. zn. 17C/132/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 07.11.2019, sp. zn. 9Co/196/2019 súd priznal matke a sestre náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 10.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry a sestry pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 03.03.2020, sp. zn. 3C/42/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 25.11.2020, sp. zn. 5Co/63/2020 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 9.000 eur a súrodencom vo výške po 6.000 eur v súvislosti so smrťou syna a brata pri dopravnej nehode (zohľadňujúc spoluzavinenie zomrelého v rozsahu 30 %)

- rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 07.07.2022, sp. zn. 7C/24/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 26.07.2023, sp. zn. 5Co/103/2022 súd priznal rodičom (jeden z nich nevlastný) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur a 17.000 eur, bratom (jeden z nich nevlastný) vo výške 10.000 eur a 6.000 eur a dcéram (takmer dospelé) vo výške 23.000 eur a (maloletej vo veku 4r.) 26.000 eur v súvislosti so smrťou syna, brata a otca pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 28.03.2017 sp. zn. 16C/18/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.09.2018 sp. zn. 17Co/149/2017 bola matke/starej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 15.000 eur, manželke/matke vo výške 25.000 eur a synom/bratom vo výške po 15.000 v súvislosti so smrťou ich syna/vnuka, manžela a otca/brata ako dvoch obetí pri dopravnej nehode

- rozsudkom Okresného súdu Kežmarok zo dňa 11.05.2022 sp. zn. č.k. 6C/22/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.03.2023, sp. zn. 22Co/43/2022 bola rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 12.000 eur a súrodencom vo výške po 4.000 eur v súvislosti so smrťou syna a brata pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 14.12.2022, sp. zn. 11C/3/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.04.2024, sp. zn. 12Co/66/2023 bola matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 30.000 eur a otcovi vo výške 15.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry pri dopravnej nehode (zohľadňujúc spoluzavinenie nebohej vo výške 25 % s tým, že spoluzavinenie na strane vinníka dopravnej nehody, ktorý porušil predpisy o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, je väčšie ako na strane nebohej)
- rozsudkom Okresného súdu Kežmarok zo dňa 25.06.2019, sp. zn. 2C/47/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.03.2021 sp. zn. 22Co/10/2020 bola rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 25.000 eur, sestre vo výške po 25.000 eur v súvislosti so smrťou ich syna a brata pri dopravnej nehode, dovolanie bolo odmietnuté NS SR sp. zn. 6Cdo/25/2021
- rozsudkom Okresného súdu Kežmarok zo dňa 04.08.2021, sp. zn. 5C/2/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.11.2022 sp. zn. 22Co/25/2022 bola matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur, sestram vo výške po 6.500 eur a starým rodičom vo výške po 5.000 eur v súvislosti so smrťou ich syna, brata a vnuka pri dopravnej nehode
- rozsudkom Mestského súdu Košice zo dňa 24.08.2023, sp. zn. K3-6C/302/2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19.11.2024, sp. zn. 1Co/22/2023 bola rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 16.000 eur, sestre vo výške 12.000 eur v súvislosti so smrťou ich syna a brata pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 19.05.2017, sp. zn. 18C/381/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 26.07.2018, sp. zn. 17Co/322/2017 bola rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 15.000 eur a bratovi vo výške 10.000 v súvislosti so smrťou ich syna a brata pri dopravnej nehode
- rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/125/2023 zo dňa 30.01.2024 súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur, (plnoletému 23-ročnému) synovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur a (maloletej 15 r.) dcére náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur v súvislosti so smrťou manžela a otca pri dopravnej nehode (k dopravnej nehode došlo dňa 25.11.2020)
- rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011 zo dňa 22.11.2016 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017 zo dňa 12.06.2018, súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur, trom (plnoletým) deťom každému náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur a (maloletemu 5 r.) dieťaťu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške vo výške 40.000 eur v súvislosti so smrťou manžela a otca pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8C/213/2013 zo dňa 21.12.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/129/2023 zo dňa 31.03.2025 súd priznal (maloletej 2,5 r.) dcére náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 13.000 eur (s otcom v čase dopravnej nehody nežila v spoločnej domácnosti a matka styku otca s dcérou bránila, dopravnej nehode došlo dňa 13.11.2010) v súvislosti so smrťou otca pri dopravnej nehode
- rozsudkom Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 28C/22/2019 zo dňa 23.10.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/6/2021 zo dňa 04.08.2021 súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur a (maloletým v „útlom veku“) dcéram náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 20.000 eur v súvislosti so smrťou manžela otca pri dopravnej nehode (usmrtený mal 37 r.), dovolanie bolo zamietnuté NS SR sp. zn. 7Cdo/23/2022
- rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/246/2018 zo dňa 31.01.2019 súd priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 11.000 eur a (maloletým) synom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške vo výške 7.000 eur v súvislosti so smrťou manželky a matky pri dopravnej nehode
- rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/61/2018 zo dňa 23.05.2018 súd priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.500 eur a deťom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške vo výške 7.000 eur v súvislosti so smrťou manželky a matky pri dopravnej nehode
- rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/124/2021 zo dňa 29.03.2022 súd priznal otcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 11.000 eur a bratovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur v súvislosti so smrťou dcéry a sestry pri dopravnej nehode.

Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že priznané náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných sa pohybujú v prípade maloletých detí od cca 7.000 eur do 40.000 eur a rodičov od 5.000 eur do 30.000 eur; tieto sumy boli priznané s ohľadom na vyššie uvedené kritéria, ktoré boli v každom jednom prípade špecifické. Určite treba uviesť, že každý z opísaných prípadov je iný, jedinečný,

no nemožno dospieť k záveru, že rozdielnosť medzi jednotlivými prípadmi nemajetkovej ujmy má byť až taká veľká, práve naopak výška priznaných nárokov by sa mala vo všeobecnosti približovať.

38. K rozhodnutiam, na ktoré poukazovali žalobkyne, vo všeobecnosti odvolací súd uvádza, že je potrebné brať zreteľ predovšetkým na rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných veciach náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s úmrtím pri dopravnej nehode a vychádzať z kritérií, ktoré je pre daný prípad potrebné aplikovať - závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). K časovému hľadisku vydania rozhodnutí má odvolací súd za to, že je vhodné prihliadať najmä na recentnú judikatúru (odvolací súd poukázal na aktuálne rozhodnutia odvolacích súdov od r. 2016), v ktorej je premietnutý vývoj rozhodovacej činnosti a aj prípadný posun alebo zmena postoja alebo vnímania a vyhodnocovania určitých spoločenských javov (a ich škodlivosti), vrátane náhľadu na odškodňovanie sekundárnych obetí. Konkrétne, podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôvodné prihliadať na rozhodnutia týkajúce sa skutkovo iných nárokov, hoc aj vyplývajúcich z ochrany osobnosti (nevymenovanie do funkcie, ochrana občianskej cti, dobrej povesti, mena a pod.). K žalobkyňami uvádzaným rozhodnutiam NS SR je potrebné uviesť, že (i) sp. zn. 1 Cdo 117/2017 zo dňa 18.10.2018 - rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne bolo vydané dňa 07.07.2015 a na strane škodcu išlo o hrubé porušenie pravidiel cestnej premávky (alkohol v krvi, prekročenie rýchlosti v obci, na prechode pre chodcov), (ii) sp. zn. 8Cdo 124/2017 zo dňa 18.07.2019 – v prejednávanej veci išlo o usmrtenie manžela, otca a otčima žalobcov žalovaným na poľovačke, (iii) sp. zn. 7 Cdo 170/2016 zo dňa 30.01.2018 – išlo o dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, ktorým bol potvrdený medzitýmny rozsudok Okresného súdu v Poprade, ktorým bolo vyslovené len to, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej je daný (opodstatnený), preto tieto rozhodnutia nie sú plne aplikovateľné na prejednanú vec. Vo vzťahu k žalovaným uvádzaným rozhodnutiam odvolací súd chápe, že v rámci procesnej obrany poukazuje žalovaný na výšky priznaných náhrad nemajetkovej ujmy na spodnej hranici priznávaných rozmedzí, je však potrebné uvedené odmietnuť v prípade, ak individuálne okolnosti (ako je tomu v prejednávanej veci) jednoznačne odôvodňujú opačný prístup, a teda priznanie náhrady na hornej hranici rozpätia. Odvolací súd si v tejto súvislosti dovoľí apelovať na žalovaného, aby vo svojej argumentácii uprednostnil citlivý prístup pri posudzovaní jednotlivých prípadov so zohľadnením všetkých naznačených a všeobecne prijímaných kritérií oproti paušalizovanej obrane, ktorá v niektorých osobitných prípadoch môže viesť až k necitlivým záverom a nerešpektovaniu už tak ťaživej situácie sekundárnych obetí.

39. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 288/2017: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Výšku konkrétnej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne matematicky stanoviť, nie je možné ani mechanicky (automaticky) prevziať peňažné sumy priznávajúce rozhodnutiami súdov ako odškodnenie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, nakoľko nejde o paušálne peňažné sumy. Nie je ju preto možné vykladať v tom zmysle, že by náhrada nemajetkovej ujmy mala byť čo najvyššia. Nastupuje ako satisfakcia - teda zadostučinenie, ktoré má aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté škodlivým zásahom do osobnostnej sféry poškodeného, prípadne poskytnúť poškodenému, aby si ťažko merateľné a na peniaze nie celkom exaktne prevoditeľné ťažkosti nemajetkového charakteru vykompenzoval tým, že si prostredníctvom finančných prostriedkov, prípadne predmetov či pôžitkov za ne obstaraných za poskytnutú náhradu spríjemní alebo uľahčí život. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy tak stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu. Práve preto musí súd pristupovať k vyčísleniu náhrady nemajetkovej ujmy obozretne a triezvo a nepriznávať excesívne sumy, ktoré sú zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v SR. Priznanie súm, ktoré niekoľko desaťnásobne až stonásobne prevyšujú napríklad priemerný mesačný zárobok a sú preto (najmä z hľadiska priemerného pôvodcu zásahu) reálne nesplateľné, nemožno v žiadnom prípade považovať za primerané finančné zadostučinenie za akýkoľvek zásah do práv na ochranu osobnosti. Osobitne je potrebné vyvarovať sa toho, aby boli priznávajúce náhrady nemajetkovej ujmy v takmer „trestnej“ výške, teda vo výške, ktorá

pôsobí viac ako trest pre pôvodcu zásahu než náhrada pre dotknuté osoby. Takéto trestné sumy (známe napr. v Spojených štátoch amerických pod označením punitive damages) sú totiž kontinentálnemu právu, ku ktorému sa radí aj právo v SR, neznáme.

40. Odvolací súd opakuje, že, na strane žalobkyň ide o právo na náhradu za duševné útrapy spojené s usmrtením osoby blízkej, ktoré sú čisto osobného charakteru, ktoré sú svojou povahou úzko späté s osobou pozostalého. Ich cieľom je primerane vyvážiť, prípadne zmierniť nemajetkovú ujmu vzniknutú pozostalým v ich osobnej sfére a odškodniť zásah do práva na budovanie a rozvíjanie rodinných vzťahov. Ujma, ktorá sa odškodňuje spočíva najmä v psychických útrapách (smútku, žiaľu) spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka (je vylúčené uvedenie do pôvodného stavu).

41. Zohľadňujúc uvedené má tak odvolací za to, že v danom prípade je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pre maloletú žalobkyňu 1/ v sume 32.000 eur a pre žalobkyňu 2/ v sume 20.000 eur primerané. Takouto výškou dôjde k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobkyň. Odvolací súd má rovnako za to, že takto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy zohľadňuje osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií), intenzitu zásahu do osobnostných práv žalobkyň, preukázanú v konaní a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch. V konaní neboli zistené žiadne špecifické okolnosti súvisiace s osobou vinníka, jeho konaním alebo žalobkyňami, ktoré by odôvodňovali zníženie (primerane) určenej náhrady žalobkyňami. Odvolací súd má rovnako za to, že prisúdené náhrady zohľadňujú aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva na ochranu osobnosti došlo – zavinené spáchanie nebanlivostného trestného činu A. C., bezúhonnosť a oľutovanie trestného činu A. C. len v trestnom konaní, ako aj skutočnosť, že k odsúdeniu vinníka dopravnej nehody nedošlo z objektívnych dôvodov (smrť A. C.), pričom dopad na život vinníka nebol v konaní pre jeho úmrtie známy. Skutočnosť, že nároky žalobkyň sú kryté povinným zmluvným poistením (a teda hrazené, čo i len čiastočne, žalovaným) nie je pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy žalobkyň významné, keď nárok voči žalovanému vyplýva titulom plnenia z povinného zmluvného poistenia poisteného motorového vozidla. Odvolací súd nespochybňujúc, že žalobkyne vnímajú zásah v podobe nezvratnej straty spôsobenej v ich životoch smrťou matky a dcéry intenzívne, prihliadal však na to, že ním priznaná výška náhrad sa pohybuje v hornej polovici priemeru priznávaných súm a tým zohľadňuje práve osobitosti prípadu tak, ako boli vyvodené vyššie.

42. Prisúdená náhrada tak nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc životnú úroveň v krajine a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie, posudzovanej vo vzťahu k vinníkovi dopravnej nehody. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe (zdôvodnená konkrétnymi východiskami a závermi). Na okraj odvolací súd poukazuje na rozsudok NS SR zo dňa 26.08.2024, sp. zn. 7Cdo/103/2023, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR pod č. R 69/2024, podľa právnej vety ktorého: „Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov)“, čo vylučuje aplikáciu zákona č. 274/2017 Z.z. na prejednávajúcu vec. Nie je dôvodná ani argumentácia žalobkyň, že ich nárok vznikol voči žalovanému z titulu povinného zmluvného poistenia so zákonným limitom poistného plnenia vo výške niekoľko miliónov eur a že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje iba minimálne percento zo stanoveného limitu, keď zákonný limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti nijak nekoreluje s primeranosťou náhrady nemajetkovej ujmy v osobitných prípadoch, určenej na základe preukázaných skutočností, ktoré boli pre priznanie náhrady podstatné.

43. Pokiaľ žalobkyne namietali, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť vývoj finančnej situácie a infláciu, odvolací súd poukazuje na to, že inflácia je ekonomický jav, ktorý sa prejavuje rastom cien tovaru a služieb a predstavuje všeobecný rast cien služieb a tovarov, pri ktorom dochádza k zníženiu kúpnej sily. Peniaze plnia úlohu všeobecného ekvivalentu a túto svoju funkciu peniaze nestrácajú ani vplyvom inflácie, ktorá sa prejavuje vzostupom cenovej hladiny a spravidla má za dôsledok to, že za rovnakú čiastku peňazí možno v rôznych obdobiach zaobstarať rozdielny objem spotrebných predmetov či iných vecí (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“) z 08.02.2001, sp. zn. 25 Cdo 38/2000). Správne v tomto smere žalovaný zdôrazňoval aj zmysel poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (zmiernenie následkov ujmy, nie poskytnutie zábezpeky alebo príjmu ako zdroja obživy).

44. Vo vzťahu k ostatným námietkam odvolateľov odvolací súd uvádza, že podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a pod.). Preto na zostávajúcu odvolaciu argumentáciu odvolateľov odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

45. Na základe všetkého zhora uvedeného odvolací súd (i) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v prisudzujúcich výrokoch I. a III., ktorými bola priznaná žalobkyni 1/ náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur a žalobkyni 2/ náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur (ii) rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku II. zmenil tak, že žalobkyni 1/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur (t.j. spolu sumu 32.000 eur) a vo zvyšnej časti zamietajúci výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil, (iii) rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku IV. zmenil tak, že žalobkyni 2/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur (t.j. spolu sumu 20.000 eur) a vo zvyšnej časti zamietajúci výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil.

46. O trovách konania (celkových) odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 a 2 CSP zohľadňujúc že predmetom konania bol nárok, ktorého dôvodnosť a výšku bolo možno len predvídať, pretože závisela od úvahy súdu. Preto v súvislosti s posudzovaním procesného úspechu strán sporu v konaní bolo potrebné zohľadniť právnou vedou i praxou akceptovaný názor, podľa ktorého zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje (I. ÚS 24/2021, pozri aj II. ÚS 397/2020, II. ÚS 225/2020).

47. ÚS SR v náleze sp. zn. III. ÚS 475/2018 zo dňa 04.02.2021 vyslovil, že: „Zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne sa celkom odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 Civilného sporového poriadku súdom nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, 21. Je vhodné tiež dodať, že v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 115/2023 z 25. mája 2023 ústavný súd skonštatoval, že argumentačné východisko samostatnosti nárokov na náhradu škody, ako hľadisko pre určenie náhrady trov konania, bolo formulované v rozhodnutí R 28/1970. Podstatou rozhodnutia je však podľa ústavného súdu to, že výška náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je závislá na znaleckom posudku, ale náhrada za stratu na zárobku je objektívne určiteľná, čo má potom význam pri rozhodovaní o náhrade trov konania (pri náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“, a pri náhrade za stratu na zárobku z § 142 ods. 2 OSP). Toto rozhodnutie podľa záveru ústavného súdu možno vyložiť len tak, že ak je popri iných nárokoch na náhradu škody, uplatnený aj nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a žalujúci nebol pri ich uplatnení celkom úspešný, treba zohľadniť, že výška nároku závisela od znaleckého posudku, čo aj pri čiastočnom neúspechu zakladá priznanie plnej náhrady trov konania. Z tohto rozhodnutia nevyplýva, že by o náhrade trov konania malo byť rozhodnuté samostatnými výrokmi alebo pomer úspechu by mal byť priemerom vzájomného úspechu strán pri jednotlivých zložkách náhrady škody“.

48. Uvedené je v plnom rozsahu možné aplikovať na posúdenie úspechu žalobkyň, ktoré sa žalobou domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100.000 eur pre žalobkyňu 1/ a 50.000 eur pre žalobkyňu 2/. Odvolací súd priznal žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 32.000 eur a žalobkyni 2/ vo výške 20.000 eur. Žalobkyne tak boli v plnom rozsahu (100 %) v spore úspešné, nakoľko boli úspešné čo

do základu (konštatovanie zásahu) a výška plnenia závisela od úvahy súdu, preto odvolací súd priznal žalobkyniam 1/ a 2/ voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

49. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že vo veci ide o prípad zjavne bezúspešného uplatňovania práva žalobkyňami a že podľa zásady procesného úspechu by mal byť nárok na náhradu trov priznaný žalovanému s poukazom na nález ÚS SR zo dňa 13.02.2020, sp. zn. IV. ÚS 652/2018, nakoľko žalobkyne v konaní odvodzovali výšku svojho nároku (aj) s poukazom na rozhodnutia súdov, ktorými boli priznané náhrady aj v sumách, v akých si nárok v tomto konaní uplatnili žalobkyne; samotná skutočnosť, že sa prvoinštančný a ani odvolací súd s ich argumentáciou nestotožnili (s odôvodnením uvedeným vyššie), samo osebe neznamená, že na strane žalobkýň išlo o zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe uplatnenia nárokov v neprimeranej a zjavne nadsadenej výške vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napr. z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

50. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).